

Onverklaard slachtofferschap van woninginbraken

Een verkenning van de mogelijkheid om data van de Veiligheidsmonitor te
benutten voor secundaire analyses

Willemijn Roorda
Wendy Buysse, Paul van Soomeren

RAPPORT

Onverklaard slachtofferschap van woninginbraken

Secundaire analyse preventie en woninginbraak

Willemijn Roorda
Wendy Buysse, Paul van Soomeren

Amsterdam, november 2015

Willemijn Roorda
onderzoeker
wroorda@dsp-groep.nl

Wendy Buysse, Paul van Soomeren
senior onderzoeker
wbuyse@dsp-groep.nl

© 2015; Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum. Auteursrechten voorbehouden.
Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk,
fotokopie, microfilm, digitale verwerking of anderszins, zonder voorafgaande schriftelijke
toestemming van het WODC.

Inhoud

Samenvatting	4
Summary	12
1 Inleiding	19
2 Veiligheidsmonitor, preventie-middelen en slachtofferschap woninginbraak	21
2.1 De Veiligheidsmonitor	21
2.2 Preventiekloven bij slachtofferschap woninginbraak en preventiemiddelen	23
2.3 Preventiemiddelen en woninginbraak	24
2.4 Toepassing van Tseloni-analyse op data van de IVM	26
3 Onderzoeksmethode	27
3.1 Analysebestand IVM	27
3.2 Analyse	27
4 Resultaten	31
4.1 Security Protection Factors	31
4.2 Resultaten hypothesetoetsing	39
5 Conclusie en discussie	44
5.1 Effectiviteit van preventiemiddelen	44
5.2 Preventiekloven	47
5.3 Discussie	48
Literatuur	51
Bijlagen	
Bijlage 1 Begeleidingscommissie	55
Bijlage 2 Wijzigingen vragenlijst	56
Bijlage 3 Resultaten slachtofferschap poging tot inbraak	60
Bijlage 4 Berekening odd ratio en SPF	62
Bijlage 5 Beschrijvende statistiek	64
Bijlage 6 Odd ratio's en SPF's: aanwezigheid preventiemiddelen	68
Bijlage 7 Odd ratio's en SPF's: gebruik preventiemiddelen	69

Samenvatting

De Veiligheidsmonitor is een jaarlijks terugkerende grootschalige bevolkingsenquête, waarin thema's als leefbaarheid en overlast in de woonbuurt, veiligheidsbeleving, slachtofferschap van verschillende typen delicten, het oordeel van de burger over het optreden van de politie en preventiemiddelen worden onderzocht. Opdrachtgevers voor de uitvoering zijn het ministerie van Veiligheid en Justitie, gemeenten en de Nationale Politie.

De hoeveelheid data die met de Veiligheidsmonitor in de afgelopen jaren werd verzameld, is zeer groot. Het ministerie van Veiligheid en Justitie wil deze data meer en beter benutten voor secundaire analyses die de basis kunnen vormen voor de ontwikkeling van beleid op het terrein van veiligheid en criminaliteitsbestrijding. Om de mogelijkheden hiervan te verkennen, voeren we in dit onderzoek secundaire analyses uit op de data die betrekking hebben op slachtofferschap van woninginbraak. In de Veiligheidsmonitor zijn vragen opgenomen over de aanwezigheid en gebruik van preventiemiddelen tegen woninginbraak in en om de woning. Dit biedt mogelijk kansen om de samenhang tussen slachtofferschap van woninginbraak en preventiemiddelen te onderzoeken: werken die preventiemiddelen eigenlijk wel? Door de steeds sterkere nadruk die gelegd wordt op 'evidence based werken' zijn dit type 'wat werkt wel en wat werkt niet-vragen' van groot belang.

Onderzoeksvragen

Doel van het onderzoek is te onderzoeken wat op basis van de (historische) data van de Veiligheidsmonitor kan worden gezegd over de samenhang tussen (I) het slachtofferschap van een woninginbraak en (II) de mate waarin burgers, gemeenten en politie preventieve maatregelen nemen om dat te voorkomen en (III) geografische, demografische en sociaaleconomische kenmerken van burgers.

In dit verband werden de volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

- Welke (combinatie van) preventiemiddelen zijn (is) het meest effectief tegen woninginbraak?
- Welke preventiekloven kunnen worden geïdentificeerd met betrekking tot slachtofferschap van woninginbraak? Er is sprake van een preventiekloof als een specifieke groep mensen veel vaker slachtoffer wordt van een inbraak, omdat deze groep minder preventie maatregelen neemt of kan nemen.

Er is onderzocht in hoeverre deze vragen met de (historische) data van de VM beantwoord konden worden.

De Veiligheidsmonitor

De huidige Veiligheidsmonitor (VM) voorziet in de behoefte van landelijke en lokale overheden en de politie- en justitieorganisaties aan informatie over de ontwikkeling van sociale veiligheid. Aan de huidige VM zijn verschillende versies voorafgegaan: er zijn zowel wijzigingen doorgevoerd in de opbouw van de vragenlijst, de vragen en de onderzoeksmethode. Bij alle wijzigingen is vooral gelet op het doel om op uniforme wijzen over indicatoren voor veiligheidsbeleid op landelijk en lokaal niveau periodiek informatie te verzamelen. Het doel hiervan is vooral om zicht te geven op toe-

en/of afname van verschijnselen; daarbij gaat het dan om beleidsvragen zoals bijvoorbeeld: neemt het aantal woning inbraken (in Nederland, in regio X, in stad Y) af of niet; neemt de preventiebereidheid toe?

Door de ingevoerde wijzigingen is de huidige VM niet bruikbaar voor het onderzoek naar het verband tussen de aanwezigheid van preventiemiddelen en slachtofferschap van woninginbraak. In de huidige VM namelijk het onderscheid tussen slachtofferschap van geslaagde en poging tot woninginbraak niet goed meer worden gemaakt (er is alleen informatie over het laatste incident). Omdat we op basis van de literatuur weten dat dit onderscheid cruciaal is voor dit onderzoek hebben we voor de secundaire analyse gebruik gemaakt van de Integrale Veiligheidsmonitor (IVM) - de voorganger van de huidige VM - waarin in dit onderscheid nog wel goed mogelijk is.

Aanpak

Voor het beantwoorden van de eerste onderzoeksvraag hebben we naar analogie met een onderzoek dat Tseloni, Thompson, Grove, Tilley en Farrell (2014) in Engeland en Wales uitvoerden Security Protection Factors (SPF's¹) berekend voor de preventiemiddelen die volgens de respondenten in hun woning aanwezig zijn. Het gaat om extra sloten op ramen en deuren, buitenverlichting, inbraakalarm, (rol)luiken en het licht laten branden bij afwezigheid. Tseloni et al. (2014) hebben met deze methode op basis van de Engelse Crime Survey for England and Wales (CSEW) inzicht gegeven in welke (combinatie van) preventiemiddelen – negen in het geval van CSEW - de meeste bescherming bieden tegen slachtofferschap van woninginbraak. De SPF is een indicator voor de mate van bescherming tegen woninginbraak die aan elk huishouden kan worden toegekend. Wanneer een bepaalde combinatie van preventiemiddelen bijvoorbeeld een SPF van 20 heeft, dan betekent dit dat deze combinatie 20 keer meer bescherming biedt tegen woninginbraak dan wanneer er geen enkel preventiemiddel in de woning aanwezig is. In Engeland en Wales bleken de effecten van (combinaties van) ingezette preventie middelen heel groot te zijn. Om te kijken of dit ook voor Nederland opgaat hebben we de data 2009, 2010 en 2011 van de IVM gebruikt. De gegevens van 285.721 huishoudens zijn meegenomen in de analyse. Voor het beantwoorden van de tweede onderzoeksvraag hebben we hypothesen geformuleerd op basis van de literatuur.

Hypothesen met betrekking tot slachtofferschap

- Hypothese 1: Huishoudens met een lage Sociaal Economische Status (SES) zijn vaker slachtoffer van woninginbraak dan huishoudens met een hoge SES.
- Hypothese 2: Bewoners van huurwoningen zijn vaker slachtoffer van woninginbraak dan bewoners van koopwoningen.
- Hypothese 3: Bewoners van flats en rijtjeshuizen zijn vaker slachtoffers van woninginbraak dan bewoners van vrijstaande woningen.
- Hypothese 4: Alleenstaande ouders, jonge huishoudens en studenten zijn vaker slachtoffer van woninginbraak.

Noot 1 SPF's geven de mate van bescherming aan die preventiemiddelen bieden tegen woninginbraak ten opzichte van wanneer er geen preventiemiddelen aanwezig zijn in een woning.

Hypothesen met betrekking tot preventiemiddelen

Hypothese 5: Huishoudens in midden en hoge SES klassen hebben meer preventiemiddelen tegen woninginbraak in hun woning dan huishoudens in lage SES klassen.

Hypothese 6: Bewoners van huurwoningen hebben minder preventiemiddelen dan bewoners van koopwoningen.

Resultaten en conclusie samenhang preventiemiddelen en slachtofferschap woninginbraak

Een analyse op data van de Nederlandse IVM laat – in tegenstelling tot de verwachting – geen samenhang zien tussen de **aanwezigheid** van preventiemiddelen en slachtofferschap van geslaagde woninginbraak. De kans om slachtoffer te worden van woninginbraak in woningen met één of meerdere preventiemiddelen was even hoog als in woningen zonder preventiemiddelen. Hetzelfde vonden we voor het **gebruik** –in plaats van alleen de aanwezigheid van preventiemiddelen in de woning– van preventiemiddelen. Alhoewel sommige SPF's significante waarden hadden, lagen de waarden tussen 1 en 1.5, wat suggereert dat de preventiemiddelen weinig extra bescherming bieden ten opzichte van wanneer er geen preventiemiddelen aanwezig zijn in een woning. We vonden eerder aanwijzing voor een verband in tegenstelde richting: de aanwezigheid van meer preventiemiddelen hangt samen met meer slachtofferschap. De uitkomsten van de SPF-analyse achten we echter niet valide, aangezien ze tegengesteld zijn aan bestaande wetenschappelijke kennis die stelt dat er wel degelijk een negatief verband is tussen de aanwezigheid van preventiemiddelen en slachtofferschap van woninginbraak. We achten het waarschijnlijk dat één of meerdere van de volgende verklaringen veroorzaken dat dit verband niet uit de onderhavige studie naar voren komt.

Mogelijke verklaring I: Verschillen in vragen IVM met Tseloni et al (2014)

In het Engelse onderzoek is expliciet gevraagd of de preventiemiddelen in de woning aanwezig waren **ten tijde van** de inbraak. In de Nederlandse IVM is hier niet naar gevraagd. Dit is een mogelijke verklaring voor het feit waarom er op basis van de Nederlandse IVM geen effect gevonden wordt gevonden van preventiemiddelen en in Engeland wel.

Uit een onderzoek op basis van data uit de politiemonitor (Willemse, Eijken & Dijk, 1994) blijkt dat maar liefst 40% van de huishoudens de preventiemiddelen pas aanbrengt **nadat** ze slachtoffer zijn geworden, dus deze verklaring is zeer aannemelijk.

Een andere ondersteuning voor deze verklaring is het onderzoek van Vollaard en van Ours (2011). Zij verrijkten data van de Veiligheidsmonitor van 2005 – 2008 met data uit het Woningregister over het Politie Keurmerk Veilig Wonen® (PKVW) en gegevens over buurttype. In het onderzoek was informatie over preventiemiddelen afkomstig uit een andere bron dan de Veiligheidsmonitor, namelijk PKVW-data. PKVW-data geven informatie over welke woningen beschikken over een PKVW-certificaat en dus beschikken over gecertificeerde inbraak vertragende ramen en deuren. Vollaard en van Ours (2011) vinden het verwachte negatieve effect tussen de aanwezigheid van preventiemiddelen en woninginbraak: door toepassing van goede diefstalbestendige ramen en deuren nam het risico op inbraak met 26% af. In dit onderzoek was sprake van een zeer gedegen onderzoeksdesign met als bron van (quasi-) experimentele variatie de inwerkingtreding van de wijziging in het Bouwbesluit in 1999 waarbij inbraakpreventie bij nieuwbouw verplicht werd.

Een ander verschil tussen de IVM en de CSEW zijn het aantal en het soort preventiemiddelen dat bevestigd wordt. Bovendien is de vraagstelling in de CSEW vaak specifieker: zo wordt in de CSEW

bijvoorbeeld gevraagd naar 'buitenverlichting met sensoren', terwijl in de IVM slechts naar 'buitenverlichting' wordt gevraagd. De meest effectieve preventiemiddelen (al dan niet in combinatie met andere preventiemiddelen) uit de CSEW (namelijk raamsloten en buitenverlichting met een sensor/timer) worden niet op dezelfde manier bevraagd als in de IVM. Dit kan betekenen dat we in ons onderzoek de meest effectieve preventiemiddelen missen.

Mogelijke verklaring II: Verschillen tussen de situatie In Nederland en Engeland en Wales

We stellen ten eerste vast dat de dekkinggraad van de preventiemiddelen die onderzocht worden met de IVM groter is dan de dekkinggraad van de preventiemiddelen die met de CSEW worden onderzocht. In ons onderzoek is slechts in 2,4% van de Nederlandse huishoudens geen enkel preventiemiddel aanwezig. In Engeland is dit 4,9%. De dekkinggraad van de standaard preventiemiddelen is in Nederland tussen 2009 en 2011 dus al groot. De meeste huishoudens beschikken over een basispreventie zoals extra sloten in huis.

Een mogelijke verklaring voor het niet vinden van een effect van de onderzocht preventiemiddelen in dat geval is dat de preventiemiddelen an sich geen beschermend effect hebben, maar alleen werken in combinatie met andere kenmerken, bijvoorbeeld van de buurt en de straat. Uit modus operandi onderzoek is bekend dat inbrekers rekening houden met de kenmerken van de buurt, de ligging ten opzichte van uitvalswegen, het aanzicht van de straat, de ligging van de woning in de straat (bijvoorbeeld een hoekwoning) en vervolgens kijkt de inbreker naar de gevel en gevelopeningen en het gemak waarmee deuren en/of ramen open te breken zijn (Burik et al., 1991; Korthals Altes, 1989; Handel et al., 2009). De situationele en ruimtelijke factoren die mede een rol spelen kunnen niet met behulp van de data in de IVM worden onderzocht. Hierover is geen informatie beschikbaar in de IVM. Het effect van de laatste stap in het keuze proces van de inbrekers (deur/raam en hang en sluitwerk) zou wel eens te klein kunnen zijn ten opzichte van alle andere afwegingen. Vreemd is dan wel dat dit in Engeland minder lijkt mee te spelen.

In vergelijking met Engeland en Wales is het slachtofferschap van geslaagde woninginbraak in Nederland in dezelfde periode lager: 2,7% versus 1,0%. Daarbij komt dat Tseloni et al. (2014) werken met een werkbestand waarin 6,0% slachtoffer is van geslaagde woninginbraak². We veronderstellen dat dit percentage van 6,0% hoger is dan het gerapporteerde percentage in de CSEW (2,7%) door de selectie van casussen die Tseloni et al. (2014) hebben gemaakt. In ons Nederlands onderzoek is het percentage geslaagd slachtofferschap relatief laag. Slachtofferschap is een dichotome variabele (wel of niet slachtoffer van inbraak in het afgelopen jaar). Dichotome variabelen hebben zeer ruime betrouwbaarheidsintervallen en deze worden naarmate het slachtofferpercentage kleiner is relatief groter. Dit betekent dat de effecten in Nederland heel groot moeten zijn willen zij waargenomen worden.

Mogelijke verklaring III: Validiteit van de variabelen en data IVM

De data van de IVM waarmee wij onze analyses hebben uitgevoerd, betreffen deels niet opgeschoonde, ongecontroleerde data. Zo kwamen we bijvoorbeeld cases tegen waarbij

Noot 2 De resultaten van Tseloni et al. (2014) hebben betrekking op een selectie van 37.416 huishoudens. Onder deze huishoudens is het percentage gerapporteerd slachtofferschap 6,0%. In de gehele steekproefpopulatie ligt dit percentage lager, namelijk 2,7%. Tseloni et al. (2014) gaan niet in op dit verschil. We veronderstellen dat dit te maken heeft met het werkbestand dat is samengesteld. Zij geven bijvoorbeeld aan dat niet alle huishoudens die slachtoffer zijn geworden van woninginbraak de module met vragen over de preventiemiddelen hebben beantwoord.

respondenten aangeven dat zij in het afgelopen jaar slachtoffer geworden zijn van woninginbraak en bij de vraag naar het aantal keer dat zij slachtoffer geworden zijn aangeven dat dit 0 keer was. Ook geeft bijvoorbeeld een groter dan verwacht percentage kamerbewoners aan dat zij in een koopwoning wonen. De wijze van afname van de vragenlijst, namelijk bij het merendeel van de respondenten digitaal en schriftelijk³, is hier mogelijk debet aan. Als respondenten de vraag niet goed begrepen of ingevuld hebben, dan kan dit door deze wijze van bevraging niet geïverifieerd worden. Een vergelijkbaar probleem doet zich voor met variabelen over de huishoudsamenstelling. Respondenten gaven bijvoorbeeld aan dat hun huishouden uit 2 personen bestaat, waarvan 4 onder de 15 jaar. De problemen met de variabele huishoudsamenstelling zijn opgelost door de juiste gegevens over huishoudsamenstelling uit het bestand Integraal Huishoudinkomen te gebruiken. Voor de andere variabelen hadden we geen controle hierop.

Mogelijke verklaring IV: Kwaliteit van de respons

Uit de beschrijvende statistieken blijkt dat respondenten uit de onderste inkomensklassen – die in mindere mate over preventiemiddelen in en om de woning beschikken - zijn ondervertegenwoordigd in de IVM. Hierdoor zijn de resultaten voor deze groep respondenten minder betrouwbaar. Dit bemoeilijkt de interpretatie van het verband tussen inkomensklasse, preventie en slachtofferschap.

Mogelijke verklaring V: Het onderzoeksdesign van de onderhavige studie.

De literatuur leert dat de relatie tussen slachtofferschap van woninginbraak en preventiemiddelen complex is. Er is onder meer sprake van een interactie tussen eigenschappen van de woning zelf, eigenschappen van de omgeving van de woning en eigenschappen van de bewoner (zie bijvoorbeeld Vandeviver, Van Daele, Christiaensen & Dormaels, 2012). Wie slachtofferschap en preventie van woninginbraak - zonder risico van foutieve oorzaak-gevolgrelaties - wil onderzoeken, moet een onderzoeksdesign gebruiken dat recht doet aan deze complexiteit. Zo ontbreekt een bron van (quasi-) experimentele variatie, waardoor het onmogelijk is te controleren voor de vele aspecten die een rol spelen bij woninginbraak, maar die in de data van de VM ontbreken.

Resultaten en conclusie preventiekloven

Omdat we met behulp van de SPF-analyse geen beschermend effect vonden van preventiemiddelen, was het niet mogelijk om de SPF als maat voor bescherming in een analysemodel op te nemen. Om deze reden kozen we ervoor de hypothesen over slachtofferschap en aanwezigheid preventiemiddelen univariaat te toetsen. Dit is volgens ons gerechtvaardigd, omdat we dan kijken naar of bepaalde groepen meer of minder slachtoffer worden en/of meer of minder preventiemiddelen hebben zonder een verband te leggen tussen preventiemiddelen en slachtofferschap. Dit heeft echter de beperking dat we geen uitspraken kunnen doen over de vraag of bepaalde bevolkingsgroepen beter beschermd worden door de inzet van preventiemiddelen dan andere.

Noot 3 Bij de afname van de IVM bestond de mogelijkheid tot telefonische afname van de vragenlijst na schriftelijk en telefonisch rappel om de vragenlijst digitaal of schriftelijk in te vullen. Sinds de omzetting naar de huidige veiligheidsmonitor (2012) is dit niet meer mogelijk. De vragenlijst kan sinds 2012 alleen nog digitaal of schriftelijk worden ingevuld.

Hypothesen met betrekking tot slachtofferschap

Met betrekking tot slachtofferschap konden we op basis van de data in de IVM over de periode 2009-2011 de volgende hypothesen bevestigen:

- Bewoners van huurwoningen zijn vaker slachtoffer van woninginbraak dan bewoners van koopwoningen.
- Jonge respondenten (leeftijd 15 tot 24 jaar) worden vaker slachtoffer dan oudere respondenten. Voor deze hypothesen merken we op dat we geen goede operationalisatie konden maken van 'jonge' huishoudens. Op basis van de IVM weten we de leeftijd van de respondent, maar kunnen we geen uitspraken doen over of het huishouden alleen bestaat uit jongeren en jongvolwassenen. We hebben de leeftijd van de respondent als indicator gebruikt.

Voor de volgende hypothesen met betrekking tot slachtofferschap vonden we *geen bewijs* in de IVM:

- Huishoudens met een lage SES zijn vaker slachtoffer van woninginbraak dan huishoudens met een hoge SES. Zoals we eerder opmerkten zijn de laagste SES groepen echter ondervetegenwoordigd in dit onderzoek. Om deze doelgroep te bereiken is ander type onderzoek dan met behulp van schriftelijke en digitale vragenlijsten nodig.
- Alleenstaande ouders zijn vaker slachtoffer van woninginbraak dan andere type huishoudens.
- Studenten zijn vaker slachtoffer van woninginbraak dan niet-studenten.

Onze analyse van de IVM-data suggereerde dat bewoners van vrijstaande huizen vaker slachtoffer worden van woninginbraak dan bewoners van rijtjeshuizen en flats. Dit verband is tegengesteld aan het volgens Budd (1999) verwachte verband. Zijn analyse suggereerde dat bewoners van rijtjeshuizen en flats juist vaker slachtoffer worden dan bewoners van vrijstaande huizen. Mogelijke verklaring hiervoor is dat de flats in het onderzoek van Budd (1999) voornamelijk 'council flats' zijn, die bijvoorbeeld gekenmerkt worden door hoge werkloosheid (zie ook Budd, 2001). Op basis van de gegevens in de IVM konden wij geen onderscheid maken tussen sociale huur en particuliere huur. Hierdoor konden we de hypothese betreffende vrijstaande huizen, rijtjeshuizen en flats op basis van de gegevens in de IVM niet goed konden toetsen.

Hypothesen met betrekking tot de aanwezigheid van preventiemiddelen

De volgende hypothesen over de aanwezigheid van preventiemiddelen in en om de woning konden met data van de IVM bevestigd worden:

- Huishoudens in midden - en hoge SES klassen hebben in de jaren 2009-2011 meer preventiemiddelen tegen woninginbraak dan huishoudens in lage SES klassen.
- Bewoners van huurwoningen hebben minder preventiemiddelen dan bewoners van koopwoningen

Op basis van de door ons toegepaste methode met SPF's kan geen goed antwoord worden gegeven op de hoofdvraag van het onderzoek: Wat kan op basis van de (historische) data van de Veiligheidsmonitor worden gezegd over de samenhang tussen (I) het slachtofferschap van een delict, (II) de mate waarin burgers, gemeenten en politie preventieve maatregelen nemen om dat te voorkomen en (III) geografische, demografische en sociaaleconomische kenmerken van burgers. De Veiligheidsmonitor is niet voor dit doel opgesteld en de data doen daarom geen recht aan de complexe relaties tussen preventie en slachtofferschap. Eventuele kans voor betekenisvolle

secundaire analyses bestaat door een onderzoeksdesign (met een bron van quasi-experimentele variatie) op te stellen en een analysemethodiek te gebruiken die hier wel rekening mee houdt.

Discussie

Het doel van dit onderzoek was het uitvoeren van secundaire analyses op de omvangrijke dataset van de Veiligheidsmonitor om te bezien of deze data - meer dan tot nu toe - benut kunnen worden voor de ontwikkeling van beleid op het terrein van veiligheid en criminaliteitsbestrijding. Op basis van de Veiligheidsmonitor worden jaarlijkse beschrijvende rapportages op landelijk en lokaal niveau over de beleving van veiligheid en slachtofferschap gepresenteerd. Deze rapportages geven een goed beeld van de mate van slachtofferschap, de beleving van veiligheid en de mate waarin huishoudens preventiemiddelen inzetten⁴. De aanname was dat de data meer en beter benut kunnen worden om ook verbanden en samenhang tussen slachtofferschap en preventie te onderzoeken. We hebben dit in dit onderzoek geprobeerd te doen voor slachtofferschap van woninginbraak en we moeten concluderen dat de mogelijkheden beperkt bleken.

Hierbij moet eerst gewezen worden op de beperkingen van dit onderzoek. Zoals genoemd is er in het onderhavige onderzoek geen onderzoeksdesign gebruikt waarin gebruik wordt gemaakt van quasi-experimentele variatie. Mogelijk zijn er andere designs en/of methoden waarmee wel betekenisvolle, dat wil zeggen zonder kans op foutieve oorzaak-gevolg relaties, secundaire analyses mogelijk zijn met de data van de VM, eventueel aangevuld met microdata van de het CBS.

Ondanks deze beperking rechtvaardigen de onderzoeksbevindingen van deze studie de vraag of de data van de Veiligheidsmonitor geschikt zijn voor dergelijke analyses. Om een interveniërend effect van preventiemiddelen op slachtofferschap te onderzoeken, is het nodig dat het onderscheid gemaakt kan worden tussen een poging en daadwerkelijk slachtofferschap. Dit onderscheid is in de huidige VM niet meer te maken. Dit betekent dat in de meeste recente data van de Veiligheidsmonitor het verband tussen preventiemiddelen en geslaagd slachtofferschap al helemaal niet te onderzoeken is.

Verder is het voor het onderzoeken van een interveniërend effect nodig om te weten wanneer huishoudens preventiemiddelen hebben ingezet of gebruikt: voor of nadat ze slachtoffer werden. Dit onderscheid was niet mogelijk op basis van de IVM en ook in de huidige VM maakt dit onderscheid niet. Het zijn zo maar wat belemmerende voorbeelden waar we in dit onderzoek tegenaan liepen, maar deze voorbeelden lijken indicatief voor een groter en fundamentele kwestie.

Bij de in de afgelopen decennia doorgevoerde wijzigingen in de verschillende versies van de Veiligheidsmonitor, is vooral rekening gehouden met het doel de indicatoren voor slachtofferschap en veiligheid meer bruikbaar te maken voor lokale overheden en de resultaten op lokaal en landelijk niveau over de verschillende jaren te kunnen vergelijken. De lengte van de vragenlijst was daarbij een belangrijk aandachtspunt.

Noot 4 En nog veel meer data die hier minder relevant zijn (denk aan 'tevredenheid over politie', 'aangifte bereidheid').

Op basis van dit onderzoek stellen we vast dat er vragen zijn geschrapt of gewijzigd die het nu onmogelijk maken om bepaalde verbanden te onderzoeken. We hebben dit specifiek onderzocht voor woninginbraak, maar hetzelfde geldt naar alle waarschijnlijkheid voor de andere delicten. Dit is geen probleem als de Veiligheidsmonitor vooral wordt benut voor beschrijvende statistiek: neemt een delict toe of neemt het af, neemt preventiebereidheid toe of af. Dergelijke eenvoudige vragen zijn met de Veiligheidsmonitor (nog steeds) goed te beantwoorden. Maar als men de data in de Veiligheidsmonitor wil benutten voor het analyseren van (interveniërende) verbanden tussen bijvoorbeeld preventiemiddelen en slachtofferschap – de vraag dus ‘werkt het wel (of niet)?’ - dan is het nodig om de vragenlijst aan te passen. In het kader van dit onderzoek moet bijvoorbeeld het onderscheid tussen poging en daadwerkelijk slachtofferschap duidelijk gevraagd worden, maar moet bijvoorbeeld ook de vraagstelling over de preventiemiddelen (wel of niet aanwezig ten tijde van het incident en een specifiekere vraagstelling) worden aangepast.

Breder geformuleerd gaat het om een vrij existentiële vraag: waartoe dient de Veiligheidsmonitor? Willen we dit instrument gebruiken als thermometer (neemt ‘iets’ toe of neemt het af?) en/of zou dit instrument moeten bijdragen aan de beantwoording van evaluatieve vragen: wat werkt wel en wat werkt niet? Deze doelen stellen verschillende eisen aan de Veiligheidsmonitor.

Los van deze keuze kunnen we op grond van dit onderzoek sowieso al stellen dat de vragenlijst van de Veiligheidsmonitor zeker enig restauratiewerk behoeft. Naast het aanpassen van de vragen, kan er bijvoorbeeld gedacht worden om onder een deel van de respondenten (bijvoorbeeld 5.000) een kwalitatief hoogwaardiger vragenlijst af te nemen, waar meer de diepte ingegaan kan worden. Niet alleen de vragenlijst baart enige zorg, dit geldt ook voor de respons. Zo is een vrij acuut aandachtspunt dat de lage SES-groepen ondervertegenwoordigd zijn. Deze groepen zijn moeilijk te bereiken voor dit type survey onderzoek. Daarvoor zouden andere methoden moeten worden ingezet.

Summary

The Crime Victim Survey is an annual large-scale population survey covering topics such as quality of life, and nuisance in the neighbourhood, feelings of safety, being a victim of various types of offences, the opinions of citizens about the actions of the police, and crime prevention measures. This annual survey is commissioned by the Ministry of Security and Justice, municipalities and the National Police.

In recent years the Crime Victim Survey has collected a lot of data. The Ministry of Security and Justice wants to use this data to carry out more and better secondary analysis that can form the basis for policy development in the field of safety and crime prevention. To explore the possibilities we have conducted secondary analyses on the data related to burglary victimisation in this study. The Crime Victim Survey includes questions about the existence and use of prevention methods in and around the house to combat burglary. This may provide opportunities to examine the relation between victimisation and prevention: do these prevention methods actually work?

With the ever-growing emphasis placed on evidence-based practice, these 'what works and what does not work questions' are of great importance.

Research questions

The aim of the study is to examine what can be concluded on the basis of the (historical) data from the Crime Victim Survey about the relationship between (i) the victims of a burglary and (ii) the extent to which residents, municipalities and the police take preventive measures and (iii) the geographic, demographic and socio-economic characteristics of residents.

In this context the following questions were formulated:

- Which (combination of) burglary prevention measures are the most effective in combatting burglary?
- Which prevention gaps can be identified with respect to burglary victimisation? A 'prevention gap' occurs when a particular group of people are much more often the victims of a burglary because this group take fewer prevention measures or are not able to take more measures.

We studied the extent to which these questions could be answered using the (historical) data from the Crime Victim Survey.

Crime Victim Survey

The current Crime Victim Survey meets the need of national and local authorities, the police and justice organisations for information on the development of social safety. Several versions preceded the current Crime Victim Survey: changes were made to the structure of the questionnaire, the questions and the research method. All the changes took into account the fact that special attention needed to be paid to the objective of collecting information on security indicators at national and local level periodically and in a uniform manner. The aim is mainly to show the increase and/or decrease in phenomena; this involves policy questions such as: is the number of burglaries (in the

Netherlands, in region X in city Y) declining or not, is there an increase in people's willingness to take burglary prevention measures?

Because of the changes that were introduced the current Crime Victim Survey is not useful for research into the relation between the presence of prevention measures and burglary victimisation. The current Crime Victim Survey does not allow a distinction to be made between being a victim of a successful or an attempted burglary. (Only information on the latest incident is available.) As we know from the literature that this distinction is crucial for this study, we have used the predecessor to the current Crime Victim Survey – in which this distinction is still possible – for the secondary analysis i.e. the Integrated Crime Victim Survey (the IVM in Dutch).

Approach

To answer the first question we have calculated the Security Protection Factors (SPF) – in accordance with a study that Tseloni, Thompson Grove Tilley and Farrell (2014) carried out in England and Wales – for the burglary prevention measures that are present in their houses according to the respondents. These cover extra locks on doors and windows, exterior lighting, burglar alarms, shutters and leaving a light on when nobody is at home. Based on the British Crime Survey for England and Wales (CSEW) Tseloni et al (2014) used this method to show which (combination of) prevention measures – nine in the case of CSEW – offer the best protection against burglary. The SPF is an indicator of the degree of protection against burglary which can be assigned to each household. For example, when a certain combination of prevention measures has an SPF of 20, it means that this combination offers 20 times more protection against burglary than when there are no prevention measures present in the house at all. In England and Wales the deployment of (combinations of) prevention measures proved to be very effective. To see whether this also applies to the Netherlands we used the years 2009, 2010 and 2011 of the Integrated Crime Victim Survey. The data of 285,721 households were included in the analysis. To answer the second question we formulated hypotheses based on the literature.

Hypotheses regarding victimisation

Hypothesis 1: Households with a low socio-economic status (SES) are more often victims of burglary than households with a high SES.

Hypothesis 2: Residents of rental housing are more often victims of burglary than home owners.

Hypothesis 3: Residents of flats and terraced houses are more often victims of burglary than residents of detached houses.

Hypothesis 4: Single parents, young families and students are more often victims of burglary.

Hypotheses regarding prevention measures

Hypothesis 5: Households in middle and higher socio-economic classes take more burglary prevention measures than households in low socio-economic classes.

Hypothesis 6: Residents of rental housing take fewer prevention measures than home owners.

Results and conclusion regarding the relation between prevention measures and burglary victimisation

An analysis of data from the Dutch Integrated Crime Victim Survey shows no relation between the presence and use of prevention measures and being a victim of a successful burglary – contrary to

expectations. The chance of becoming a victim of burglary in homes with one or more prevention measures was equal to that in homes without any prevention measures. The findings were the same for the use of prevention measures – rather than just the presence of prevention measures in the house. Although some SPFs had significant value, the significant values were between 1 and 1.5, suggesting that the prevention measures offer little additional protection compared to houses with no prevention measures. On the contrary, we found evidence of the opposite relation : the presence of more prevention measures is linked to more victimisation.

However, we deem the results of the SPF analysis invalid, because they are contrary to current scientific knowledge suggesting that there is indeed a negative correlation between the presence of prevention measures and victimisation. We think it is likely that one or more of the following statements are the reason why this correlation cannot be demonstrated in this study.

Possible explanation I: Differences in questions between the Integrated Crime Victim Survey and Tseloni et al (2014)

The English study explicitly asked if the burglary prevention measures were present in the home **at the time of the burglary**. In the Dutch Integrated Crime Victim Survey this question was not asked. This is a possible explanation as to why there was no effect found regarding the prevention measures based on the Dutch Integrated Crime Victim Survey, in contrast to the findings in England.

A study based on data from the police monitor (Willemse, Eijken & Dijk, 1994) shows that a whopping 40% of households install prevention measures after they have become a victim. This explanation is therefore very plausible.

Another supporting element for this statement is the research carried out by Vollaard and Van Ours (2011). They enriched data from the Crime Victim Survey 2005 - 2008 with information from the Housing Register on a package of built-in security measures for new homes named Security by Design (PKVW) and information on neighbourhood type. In the study information on burglary prevention measures came from a source other than the Crime Victim Survey, the data on Security by Design. These data provide information on which houses have a Security by Design (PKVW) label and thus have certified burglar-resistant windows and doors. Vollaard and Van Ours (2011) find the expected negative effect between the presence of prevention measures and burglary: the installation of good burglary-proof doors and windows reduces the risk of burglary by 26%. This study had a very thorough research design and used an amendment to the Building Act in 1999 which made burglary prevention measures mandatory for new buildings as a source of (quasi-) experimental variation.

Another difference between the IVM and the CSEW is the number and type of prevention measures studied. The questions in the CSEW are often more specific: for example, the CSEW includes a question about 'outdoor lighting with sensors,' while the IVM merely includes a question about 'outdoor lighting'. The most effective prevention measures (whether or not in combination with other prevention measures) looked at in the CSEW (window locks and exterior lighting with a sensor/timer) are not looked at in the same way as in the IVM. This may mean that the most effective prevention measures are missing from our study.

Possible explanation II: Differences between the situation in the Netherlands and that in England and Wales

First of all we ascertained that the coverage of burglary prevention measures that the IVM looked at is higher than the coverage of burglary prevention measures that the CSEW looked at. In our study only 2.4% of Dutch households have no prevention measures. In England this figure is 4.9%. So the coverage of standard prevention measures in the Netherlands between 2009 and 2011 is high. Most households have basic prevention measures such as extra locks.

One possible explanation for the fact that the burglary prevention measures looked at in this case appeared to have no effect is that the burglary prevention measures themselves do not have a protective effect but work only in combination with other features, for example characteristics of the neighbourhood and the street. From modus operandi research we know that burglars take into account the characteristics of the neighbourhood, its location in relation to roads, the appearance of the street and the location of the house in the street (e.g. on a corner) as well as details such as the facade, openings in walls and the ease with which doors and/or windows can be forced open (Burik et al., 1991; Korthals Altes, 1989; Handel et al., 2009). Situational and spatial factors also play a role but these cannot be studied using the data in the IVM because no information on these factors is available. The effect of the final step in a burglar's selection process (door/window, hinges and locks) might be small compared to all other considerations. However, it is strange that this seems to be less of a factor in England.

The chance of being a victim of a successful burglary in the Netherlands in the same period is lower than in England and Wales: 1.0% compared with 2.7%. In addition, Tseloni et al. (2014) use a data file in which this figure is 6.0%. We assume that this figure of 6.0% is higher than the percentage reported in the CSEW (2.7%) because of the cases selected by Tseloni et al. (2014). In our Dutch study the percentage of households that were victims of a successful burglary is relatively low. Victimization is a dichotomous variable (whether or not the household was a victim of burglary in the past year). Dichotomous variables have very wide reliability intervals, which increase as the victimisation percentage decreases. This means that the effect in the Netherlands has to be quite large in order to be perceived.

Possible explanation III: Validity of the IVM variables and data

The IVM data on which we based our study and analysis are not fully verified and have not been cleaned. For example, there were cases in which respondents indicated that they had been the victim of a burglary during the past year but in which they also stated that the number of times they had been a victim was zero. Also, for example, a larger percentage of lodgers than expected stated that they lived in a private property. The survey procedure was possibly to blame. The survey was in most cases carried out digitally or in writing, which meant that it was not possible to check whether or not the respondents fully understood the question and filled in the answer correctly. A similar problem arose with regard to variables relating to household composition. For example, some respondents stated that their household consisted of two people, including four people under the age of 15. The problems relating to household composition were solved by using the correct data taken from the Integrated Household Income file. It is not possible to check the other variables.

Possible explanation IV: Quality of response

The descriptive statistics show that respondents from lower income groups – who have fewer prevention measures in their houses – are underrepresented in the IVM. Therefore the results of respondents in the lower income groups are less reliable. This complicates the interpretation of the relation between income, burglary prevention measures and burglary victimisation.

Possible explanation V: The research design of this study

The literature shows that the relationship between burglary victimisation and burglary prevention measures is complex. Among other things, there is an interaction between the features of the house itself, the details of the neighbourhood and the details of the occupant (see, for example, Vandeviver, Van Daele, Christiaensen & Dormaels, 2012). Research into victimisation and the prevention of burglary has to be designed such that it excludes false cause/effect relationships by taking this complexity into account. A source of (quasi)-experimental variation is lacking in this study, which makes it impossible to control for the above-mentioned aspects that play a role in burglary. Information about these aspects is missing from the Crime Victim Survey.

Results and Conclusion regarding prevention gaps

As the SPF analysis did not find any protective effect resulting from the taking of burglary prevention measures, it was not possible to incorporate the SPF into an analysis model. We therefore opted to test the hypotheses relating to burglary victimisation and the presence of prevention measures using univariate analysis. Our reason for this approach is that we are studying the likelihood of certain groups becoming victims of burglary and the number of security measures taken by these groups, without linking prevention measures and victimisation. However, the limitation of this approach is that no statements can be made about whether certain populations are better protected through the use of prevention measures than others.

Hypotheses regarding victimisation

The following hypotheses relating to burglary victimisation for the period 2009-2011 could be confirmed on the basis of the IVM data:

- Residents of rental housing are more often victims of burglary than house-owners.
- Young respondents (aged 15 to 24 years) are more often victims than older respondents. It should be noted for these hypotheses that we could not properly operationalise 'young' households. We know the age of the respondent who participated in the IVM but we cannot comment on whether the household consists only of young adults. We have used the age of the respondent as an indicator.

The IVM provided no evidence for the following hypotheses regarding victimisation:

- Households with a low SES are more often victims of burglary than households with a high SES. As we noted earlier, the lowest SES groups are underrepresented in this study. To reach this target group a different type of survey (not written or digital questionnaires) is necessary.
- Single parents are more often victims of burglary than other households.
- Students are more often victims of burglary than non-students.

Our analysis of the IVM data suggested that residents of detached houses are more often victims of burglary than residents of terraced houses and flats. This relationship is the opposite of the

expected link according to Budd (1999). His analysis suggested that residents of terraced houses and flats are more often victims than residents of detached houses. A possible explanation is that the flats in the Budd study (1999) are mainly 'council flats' and, for example, are characterised by high unemployment (see Budd, 2001). Based on the data in the IVM we could not distinguish between social housing and private rental. Therefore we could not test the hypothesis concerning detached houses, terraced houses and flats properly on the basis of the data in the IVM.

Hypotheses with regard to the presence of prevention measures

The following hypotheses concerning the presence of burglary prevention measures in and around the house could not be confirmed using data from the IVM:

- Households with an average or high SES took more prevention measures to protect against burglary in the years 2009-2011 than households in low socio-economic classes.
- Residents of rental housing take fewer burglary prevention measures than home-owners.

We are unable to answer the main question of the study based on the applied methodology using SPFs: using the (historical) data of the Crime Victim Survey what can be said about the relationship between (i) the victim of a crime, (ii) the extent to which citizens, municipalities and the police take prevention measures to prevent this crime and (iii) geographic, demographic and socio-economic characteristics of citizens? The Crime Victim Survey is not set up for this purpose and the data therefore do not do justice to the complex relationships between burglary prevention and victimisation. Meaningful secondary analyses could be carried out if the research design (using a source of quasi-experimental variation) and the methodology were to take this into account.

Discussion

The purpose of this study was to carry out secondary analyses of the extensive data set from the Crime Victim Survey to examine whether these data could be used – more so than in the past – in the development of safety and crime-prevention policy. Descriptive annual reports on the national and local perception of safety and victimisation are drawn up on the basis of the Crime Victim Survey. These reports provide a good picture of the extent of victimisation, the perception of safety and the extent to which households use prevention measures. The assumption was that the data could also be used to examine the relationship between victimisation and prevention. We have attempted to do this in this study for burglary victimisation and we believe that the options are limited.

We should first of all point out the limitations of this study. As mentioned above, this study does not have a research design with quasi-experimental variation. There may be other designs or methods that can be used for meaningful (without false cause-effect relations), secondary analyses using data from the Crime Victim Survey, if necessary supplemented by micro-data supplied by Statistics Netherlands (CBS).

Despite this limitation the research findings of this study justify the question as to whether the data from the Crime Victim Survey are suitable for such analyses. To investigate the intervening effect of prevention measures on victimisation a distinction needs to be drawn between an attempted and a successful burglary. This distinction is no longer possible in the current Crime Victim Survey. This

means that it is impossible to research the relationship between prevention measures and actual victimisation using the most recent data from the Crime Victim Survey.

Furthermore, a study of an intervening effect needs to take into account when households took prevention measures: before or after they became a victim. This distinction was not possible on the basis of the IVM; nor does the current VM make this distinction. These are some examples of the impediments we encountered in this study, but these examples seem indicative of a larger and more fundamental issue.

The changes implemented over the last few decades in the various versions of the Crime Victim Survey were aimed primarily at rendering the victimisation and safety indicators more useful for local authorities and comparing the results at a local and national level over the different years. In addition, the length of the questionnaire was a major issue.

This study has shown that the questions, deletions and modifications made make it impossible to research possible relationships properly. Our research concentrated on burglary but this most likely applies to other offences as well. This is not a problem if the Crime Victim Survey is primarily used for descriptive statistics: how often an offence occurs, whether the willingness to install crime prevention measures increases or decreases. The Crime Victim Survey can (still) answer such simple questions adequately. But if the Crime Victim Survey is to be used to analyse the (intervening) relationships between, for example, prevention measures and victimisation (i.e. the question 'does it work (or not)?'), the questionnaire needs to be modified. For example, the distinction between an attempted and a successful burglary must be made clear, and questions about prevention measures (for example, whether or not they were present at the time of the incident) should be made more specific.

This, in broad terms, is a rather existential question: what is the purpose of the Crime Victim Survey? Would we like to use this instrument as a thermometer (increase/decrease of victimisation) or prevention measures)? And/or should this tool contribute to answering evaluative questions: what works and what does not? These objectives set different requirements for the Crime Victim Survey.

Regardless of this choice this study has shown that improvements definitely need to be made to the Crime Victim Survey questionnaire.

As well as modifying the questions, it might be an idea to include a higher-quality questionnaire for some of the respondents (e.g. 5,000) in order to collect more in-depth data. There are concerns not only about the questionnaire but also about the responses. It is, for instance, a fairly strong concern that low-SES groups are underrepresented. These groups are hard to reach for this type of survey research. Other methods should be employed in order to reach these groups.

1 Inleiding

De Veiligheidsmonitor is een jaarlijks terugkerende grootschalige bevolkingsenquête waarin thema's als leefbaarheid en overlast in de woonbuurt, veiligheidsbeleving, slachtofferschap van verschillende typen delicten, het oordeel van de burger over het optreden van de politie en preventiemiddelen worden onderzocht. Opdrachtgevers voor de uitvoering zijn het ministerie van Veiligheid en Justitie, gemeenten en de Nationale Politie.

De hoeveelheid data die met de Veiligheidsmonitor in de afgelopen jaren is verzameld is zeer groot. Het ministerie van Justitie en Veiligheid wil deze data meer en beter benutten voor secundaire analyses die de basis kunnen vormen voor de ontwikkeling van beleid op het terrein van veiligheid en criminaliteitsbestrijding. Om de mogelijkheden hiervan te verkennen, voeren we in dit onderzoek secundaire analyses uit op de data die betrekking hebben op slachtofferschap van woninginbraak. We focussen op slachtofferschap van woninginbraak, omdat woninginbraak een grote impact heeft op slachtoffers (Lamet & Wittebrood, 2009; Wittebrood, 2006) en ook de kosten voor het vergoeden van de schade van woninginbraak groot zijn (Korthals Altes, Mólck, Van Soomeren, 1998; Gately, Fleming, McGinty & Scott, 2014). Woninginbraak wordt dan ook beschouwd als een high impact crime. In de Veiligheidsmonitor zijn vragen opgenomen over de aanwezigheid en gebruik van preventiemiddelen tegen woninginbraak in en om de woning. Dit biedt mogelijk kansen om de samenhang tussen slachtofferschap van woninginbraak en preventiemiddelen te onderzoeken: werken die preventie middelen eigenlijk wel?

Doel van het onderzoek is te onderzoeken wat op basis van de (historische) data van de Veiligheidsmonitor worden gezegd over de samenhang tussen (I) het slachtofferschap van een woninginbraak en (II) de mate waarin burgers, gemeenten en politie preventieve maatregelen nemen om dat te voorkomen en (III) geografische, demografische en sociaaleconomische kenmerken van burgers. In dit verband werden de volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

- Welke (combinatie van) preventiemiddelen bij woninginbraak zijn (is) het meest effectief?
- Welke preventiekloven kunnen worden geïdentificeerd met betrekking tot slachtofferschap van woninginbraak? Er is sprake van een preventiekloof als een specifieke groep mensen veel vaker slachtoffer wordt van een inbraak, omdat deze groep minder preventie maatregelen neemt of kan nemen.

Er is onderzocht in hoeverre deze vragen met de (historische) data van de Veiligheidsmonitor beantwoord konden worden.

Het onderzoek is uitgevoerd in opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoek en Documentatie Centrum (WODC) van het ministerie van Veiligheid en Justitie en vond plaats tussen oktober 2014 en november 2015. Het onderzoek is begeleid door een begeleidingscommissie (zie bijlage 1)⁵.

Noot 5 We danken de leden van de begeleidingscommissie en John van Kesteren voor het kritisch meedenken en de tips en adviezen in alle fasen van het onderzoek.

Leeswijzer

De rapportage is als volgt opgebouwd: In hoofdstuk 2 beschrijven we de ontstaansgeschiedenis en doel van de Veiligheidsmonitor en de inhoud ervan. We vatten de literatuur over slachtofferschap van woninginbraak en preventiemiddelen tegen inbraak samen. Tevens gaan we meer in detail in op een onderzoek van Tseloni, Thompson, Grove, Tilley en Farrell (2014) naar de mate van bescherming van preventiemiddelen. Dit onderzoek uit Engeland diende als basis voor de analyses in dit onderzoek. In hoofdstuk 3 presenteren we de onderzoeksmethoden. Vervolgens bespreken we in hoofdstuk 4 de onderzoeksresultaten. We sluiten het rapport af met conclusies en discussie.

2 Veiligheidsmonitor, preventie-middelen en slachtofferschap woninginbraak

2.1 De Veiligheidsmonitor

Ontstaansgeschiedenis

Nederland kent een lange traditie van slachtofferonderzoek waar de huidige Veiligheidsmonitor de resultante van is. Het eerste slachtofferonderzoek in Nederland vond plaats in 1973. In de decennia erna werden periodiek slachtofferenquêtes en veiligheidsonderzoeken uitgevoerd zowel door landelijke partijen zoals het WODC en het CBS als lokale partijen (Dijk & Steinmetz, 1979; CBS, 2014).

Om meer onderlinge vergelijking mogelijk te maken en meer eenheid te krijgen in de vraagstelling is in 2005 de Veiligheidsmonitor Rijk (VMR) tot stand gekomen op basis van een integratie van (onderdelen uit) drie eerdere afzonderlijke reguliere onderzoeken op dit terrein, namelijk:

- het Permanent Onderzoek Leefsituatie (POLS; 1997-2004) van het CBS,
- de Politie-monitor Bevolking (PMB; 1993-2005) van de ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Justitie, en
- de enquête Leefbaarheid en Veiligheid (L&V; periodiek uitgevoerd in de G-30 gemeenten).

De ministeries van BZK en Justitie waren medeopdrachtgever van de VMR. Na een pilot in 2005, is deze VRM tussen 2005 en 2008 grootschalig uitgevoerd (www.cbs.nl).

De VMR werd in 2008 omgezet in de IVM, met als doel

- de cijfers over veiligheid in Nederland meer te stroomlijnen,
- aan regionale en lokale partners de mogelijkheid te bieden om op een uniforme manier gegevens over de subjectieve en objectieve veiligheid te verzamelen,
- landelijke en lokale uitkomsten met elkaar te kunnen vergelijken.

De IVM meet dus zowel op landelijk als lokaal niveau. De door de opdrachtgevers ingestelde Raad voor de Veiligheidsmonitor, waarin naast de opdrachtgevers ook politie- en gemeentelijke organisaties zijn vertegenwoordigd, houdt toezicht op de uitvoering (www.cbs.nl). Het CBS voert het landelijke deel van het onderzoek uit. Daarnaast zorgt het CBS voor de lokale steekproeven, voor de centrale opslag van de microdata en voor de harmonisatie en weging van de onderzoeksgegevens. Het door de ministeries van BZK en Justitie opgerichte bureau Veiligheidsmonitor (bVm) zorgt voor de coördinatie en methodologische begeleiding van de onderzoeksbureaus die bij de lokale uitvoering betrokken zijn. Nieuw in de IVM is dat gemeenten lokale vragen kunnen toevoegen aan de landelijke vragenlijst. Het veldwerk wordt uitgevoerd door het CBS en zes tot acht (afhankelijk van de even of oneven jaren) veldwerkbureaus.

In opdracht van de Raad voor de Veiligheidsmonitor zijn in 2012 veranderingen doorgevoerd in het onderzoeksdesign van de Veiligheidsmonitor en is de vragenlijst grondig herzien. De monitor heet

vanaf dan Veiligheidsmonitor (VM). Het veldwerk wordt vanaf 2012 door het CBS en één ander veldwerkbureau uitgevoerd, omdat bleek dat er kleine verschillen in uitvoering bestonden tussen de zes tot acht veldwerkbureaus. Hierdoor waren er ook kleine verschillen in respons en resultaten. Vanaf 2012 wordt de vragenlijst niet meer telefonisch afgenomen. Dit was bij de IVM wel het geval bij respondenten die de digitale en schriftelijke vragenlijst niet wilden of konden invullen. Sinds 2012 wordt alleen nog telefonisch gemotiveerd waarbij de respondent wordt verwezen naar de online of schriftelijke vragenlijst. Sinds 2012 wordt ook een grotere landelijke steekproef getrokken, zodat er op het niveau van politieregio's en grotere gemeenten betrouwbare resultaten mogelijk zijn. In de vragenlijst zijn wijzigingen doorgevoerd in o.a. het vragenblok over slachtofferschap. Door de veranderingen is sprake van een methodebreuk waardoor de uitkomsten van de Veiligheidsmonitor van 2012 niet zonder meer vergelijkbaar zijn met de uitkomsten van de integrale Veiligheidsmonitor (IVM). Op landelijke niveau zijn voor een aantal indicatoren en correctiefactoren bepaald zodat die vergelijking in de tijd wel mogelijk is (Doeschot & Visser, 2014; CBS, 2014).

Doel van de Veiligheidsmonitor

De traditie van het verzamelen van gegevens over veiligheid in Nederland komt voort uit het politieke belang dat aan veiligheid wordt toegekend. Voor het invullen van het veiligheidsbeleid wordt het beschikken van één landelijk meetinstrument door de verschillende actoren in het veiligheidsveld als cruciaal beschouwd. De huidige Veiligheidsmonitor voorziet in de behoefte van landelijke en lokale overheden en de politie- en justitieorganisaties aan informatie over de ontwikkeling van sociale veiligheid.

Het hoofddoel van de Veiligheidsmonitor is het monitoren van de subjectieve en objectieve veiligheid van de Nederlandse burger en het functioneren van de politie en gemeenten op het gebied van veiligheid (CBS, 2014). De verschillende aanpassingen die zijn doorgevoerd moeten in het kader van dit doel worden gezien. Het gaat om het periodiek op uniforme wijze informatie verzamelen over indicatoren op lokaal en landelijk niveau. De indicatoren waarover informatie wordt gevraagd, moeten voor alle betrokken partijen relevant zijn. Daarnaast zijn aanpassingen doorgevoerd om de lengte van de vragenlijst te beperken mede om zo de respons te verhogen.

Slachtofferschap woninginbraak en preventiemiddelen in de Veiligheidsmonitor

In de Veiligheidsmonitor zijn vragen opgenomen over slachtofferschap van woninginbraak en poging tot woninginbraak. Er wordt gevraagd of de respondent in het afgelopen jaar slachtoffer is geweest van een (poging tot) woninginbraak. Bij deze vragen zijn in de verschillende versies wijzigingen doorgevoerd. Voor een uitgebreid overzicht verwijzen we naar bijlage 2. Vanaf 2012 zijn de vragen over geslaagd slachtofferschap van woninginbraak (geslaagde diefstal uit de woning) en slachtofferschap van poging tot woninginbraak samengevoegd. Alleen voor het laatste incident is het mogelijk om dit onderscheid te maken. Voor onze analyse (zie paragraaf 2.2 en hoofdstuk 3) is dit onderscheid echter van belang. In de data van de IVM (2008-2011) is dit onderscheid wel te maken. De analyses in dit onderzoek worden daarom uitgevoerd op de data uit de IVM (zie verder hoofdstuk 3).

In de Veiligheidsmonitor is een vragenblok opgenomen over de preventiemiddelen die in de woning aanwezig zijn. Net als bij de vragen over slachtofferschap hebben zich verschillende wijzigingen voorgedaan in de vraagstelling over de preventiemiddelen (zie bijlage 2). Voor vijf preventiemiddelen is informatie beschikbaar over de aanwezigheid en het gebruik ervan: hang- en

sluitwerk, buitenverlichting, alarminstallatie, luiken voor de ramen en 's avonds het licht laten branden als er niemand thuis is.

2.2 Preventiekloven bij slachtofferschap woninginbraak en preventiemiddelen

Uit nationaal en internationaal onderzoek blijkt dat woninginbraak bij bepaalde groepen in de bevolking vaker voorkomt dan bij andere groepen. High risk groepen zijn bijvoorbeeld alleenstaande ouders, jonge huishoudens en studenten (Budd, 1999, 2001; Dijk, 2012; Tseloni & Pease, 2014; Zhang, Messner & Liu, 2007). Ook burgers uit lagere sociaal-economische klassen (zoals werklozen, mensen met een laag inkomen) worden vaker slachtoffers van woningbraak. Mogelijke verklaringen die hiervoor worden aangedragen zijn dat zij hun woning minder beveiligen tegen woninginbraak vanwege kosten en/of omdat zij in sociale huurwoningen wonen waarbij zij afhankelijk zijn van woningcorporaties voor het aanbrengen van preventiemiddelen in de woning. (Dijk, 2012; Tilley, Tseloni & Farrell, 2011; Tseloni et al., 2014).

Ook woningtype speelt een rol. De bevindingen in verschillende onderzoeken zijn daarover echter niet altijd eenduidig. Zo blijkt uit univariaat onderzoek van Budd (1999, 2001) dat bewoners van flats en rijtjeshuizen vaker slachtoffer worden, terwijl uit het onderzoek van Catalano (2010) en multivariaat onderzoek van Budd (1999) blijkt dat bewoners van vrijstaande huizen vaker slachtoffer worden. Voor de volgende andere kenmerken van woningen wordt een hoger risico voor woninginbraak vastgesteld (Budd, 1999, 2001; Dijk, 2012; Tseloni et al., 2014):

- woningen in de (sociale) huursector;
- woningen waar mensen kort wonen;
- woningen waar niemand thuis is op doordeweekse dagen;
- woningen waar 's nachts niemand thuis is;
- woningen waar geen beveiligingsmaatregelen zijn getroffen.

Verder hangen ook situationele factoren (bijvoorbeeld de mate van welvaart in een buurt en de daarmee samenhangend de verwachting bij inbrekers dat er waardevolle spullen te halen zijn) en ruimtelijke factoren (zoals bijvoorbeeld de toegankelijkheid van een woning via de zij- of achterkant) samen met slachtofferschap van woninginbraak en de mate waarin huishoudens zich hiertegen beschermen (Armitage, 2014, Crowe, 1991). Daarnaast blijkt uit modus operandi onderzoek bij inbrekers dat het kiezen van een geschikt doelwit voor inbraak een complex gestructureerd, hiërarchisch, sequentieel keuzeproces is. Aan de hand van een aantal globale kenmerken selecteren inbrekers eerst een geschikte buurt. Vervolgens kiezen zij op basis van steeds specifiekere kenmerken een geschikte straat en tenslotte een geschikte woning (Burik, Overbeeke & Soomeren, 1991; Handel, Nauta, Soomeren & Amersfoort, 2009; Hirschfield, Newton & Rogerson, 2010; Korthals Altes, 1989; Pascoe, 1998, Tseloni et al., 2014; Vandeviver & Van Daele; 2012). In de Veiligheidsmonitor zijn geen data beschikbaar over de inrichting van de woonomgeving en buurt. Deze vallen dus buiten de scope van dit onderzoek.

2.3 Preventiemiddelen en woninginbraak

Uit de literatuur blijkt dat het realiseren van preventiemiddelen in en om de woning effectief is (Dijk, 2012; Gately et al., 2014; Tseloni et al., 2014). In woningen met geen of een laag niveau van beveiliging komt woninginbraak 7 keer of 75% meer voor dan in woningen met een hoog niveau van beveiliging (Pease & Gill, 2011; Tseloni et al., 2014). Nederlandse huizen zonder speciale beveiliging hebben een acht keer zo hoog risico op woninginbraak dan huizen waar een uitgebreid pakket aan beveiligingsmaatregelen is geïnstalleerd (Dijk, 2012). De investering in Westerse landen in preventiemiddelen correleert met een afname van succesvolle woninginbraken (Dijk, 2012; Kesteren, Mayhew & Nieuwbeerta, 2000). Voor de Nederlandse situatie onderzochten Vollaard en van Ours (2011) in een natuurlijk experiment het effect van de verplichting om voor inbraakbestendige ramen en deuren in nieuwbouwhuizen. Zij stelden een reductie van 26% in slachtofferschap vast door dit bouwbesluit. Al eerder bleek dat onder het Politie Keurmerk Veilig Wonen gecertificeerde woningen een veel lagere kans op inbraak hadden (Nauta, 2004).

Tseloni et al. (2014) geven echter aan dat de resultaten over de effectiviteit van specifieke preventiemiddelen niet eensluidend zijn. Zij noemen als mogelijke oorzaak dat in onderzoek vaak alle preventiemiddelen samen worden genomen in de analyses en dat dus niet gekeken wordt naar de specifieke bescherming van individuele preventiemiddelen en van specifieke combinaties van preventiemiddelen. Zij hebben daarom een methode toegepast voor het bepalen van de effectiviteit van preventiemiddelen: de 'Security Protection Factor' (SPF; Tseloni et al., 2014). De SPF geeft de mate van bescherming aan die preventiemiddelen bieden tegen woninginbraak ten opzichte van wanneer er geen preventiemiddelen aanwezig zijn in een woning. Een SPF van 20 betekent bijvoorbeeld dat een woning 20 keer beter beschermd is tegen woninginbraak dan een woning die geen enkel preventiemiddel heeft. Dit biedt dus inzicht in welke individuele en welke combinaties van preventiemiddelen het meest effectief zijn. Die kan aanknopingspunten bieden voor beleid.

Tseloni et al. (2014) hebben deze maat berekend voor negen preventiemiddelen die in de Engelse versie van de Veiligheidsmonitor, de Crime Survey for England and Wales (CSEW), gemeten zijn (zie tabel 2.1). Zij vinden dat wanneer slechts één preventiemiddel wordt ingezet buitenlicht en extra hang- en sluitwerk (dubbele sloten en deadlocks⁶) het meest effectief zijn in vergelijking met geen preventiemiddelen. Tegen de verwachting in geven inbraakalarm en dummy alarm minder bescherming tegen een poging tot inbraak dan geen preventieve maatregelen. Tilley, Thompson, Farrell, Grove en Tseloni (2011) geven hier een aantal mogelijke verklaringen voor, onder andere dat slachtoffers niet meer weten of ze het inbraakalarm voor- of na de inbraak hebben geïnstalleerd en het gegeven dat de aanwezigheid van een alarm bij inbrekers kan suggereren dat er waardevolle spullen te halen zijn.

De combinatie van maatregelen geeft positieve interactie-effecten. Vooral de combinatie van hang- en sluitwerk met buitenlicht of veiligheidskettingen zorgen voor 20x betere bescherming tegen inbraak dan geen maatregelen. De mate van bescherming neemt echter niet consistent toe naarmate er sprake is van meer preventiemiddelen.

Noot 6 Een deadlock is een bepaald type hoogwaardig slot.

In dit onderzoek onderzoeken we –aan de hand van de (historische) data van de Veiligheidsmonitor- de samenhang tussen preventiemiddelen en slachtofferschap in verschillende bevolkingsgroepen om preventiekloven te ontdekken. Er is sprake van een preventiekloof als een specifieke groep mensen veel vaker slachtoffer wordt van een inbraak, omdat deze groep minder preventie maatregelen neemt of kan nemen. De SPF-aanpak biedt mogelijkheden om het interveniërend effect van preventiemiddelen op slachtofferschap te analyseren, omdat op basis van deze maat een indicatie kan worden gegeven van de mate waarin een huishouden zich beschermt tegen inbraak. Wij bepalen daarom in dit onderzoek een dergelijk maat voor de Nederlandse data.

De Tseloni-aanpak is echter niet zonder meer te repliceren met de data van de Nederlandse Veiligheidsmonitor. De SPF moet worden aangepast aan de beschikbare data in de Veiligheidsmonitor. In de Veiligheidsmonitor (zowel de huidige VM als de IVM die we willen gebruiken voor dit onderzoek) wordt over minder preventiemiddelen informatie gevraagd dan in de Engelse CSEW: vijf versus negen. Daarnaast worden niet dezelfde preventiemiddelen onderzocht. In tabel 2.1 hebben we aangegeven welke middelen in beide Veiligheidsmonitoren worden onderscheiden. We beperken ons voor de Nederlandse situatie tot de IVM omdat we die gebruiken in ons onderzoek.

tabel 2.1 Gemeten preventiemiddelen in de CSEW en de IVM

Variabelen in Engelse CSEW	Variabelen in Nederlandse IVM
Inbraakalarm	Alarminstallatie
CCTV	-
Dummy alarm	-
Dubbele sloten of 'deadlocks'	Extra veiligheidssloten ⁷ of grendels op buitendeuren
Buitenverlichting met een sensor/timer	Buitenverlichting
Binnenverlichting met een sensor/timer	-
Veiligheidskettingen	-
Stangen voor het raam	-
Raamsloten	-
-	Het licht laten branden als er niemand thuis is
-	(rol)luiken voor ramen en/of deuren

Uit de tabel blijkt dat de in de IVM gemeten preventiemiddelen - naast het aantal - op de volgende punten verschillen van de in de CSEW gemeten preventiemiddelen:

- In de IVM worden extra veiligheidssloten of grendels op de buitendeur als een categorie samen genomen. Op basis van de antwoorden kunnen we niet afleiden of een of beide middelen dan aanwezig zijn. Uit het onderzoek van Tseloni et al. (2014) blijkt dat veiligheidssloten zowel individueel, als in combinatie met andere preventiemiddelen een extra beschermend effect hebben. In de CSEW wordt niet gevraagd naar grendels.
- In de IVM wordt niet specifiek gevraagd naar raamsloten terwijl uit het Engelse onderzoek blijkt dat die (in combinatie met andere preventiemiddelen) zeer effectief zijn.

Noot 7 Het is onduidelijk hoe respondenten 'extra veiligheidssloten' geïnterpreteerd hebben. .

- In het Engelse onderzoek is de vraagstelling van een aantal preventiemiddelen specifiek. Zo wordt in Engeland gevraagd naar buitenverlichting met een sensor/timer, terwijl in Nederland alleen gevraagd wordt naar buitenverlichting.

Bij een aantal preventiemiddelen is het noodzakelijk dat er actief actie wordt ondernomen om ze in werking te stellen, bijvoorbeeld het activeren van een alarmsysteem, het vergrendelen van een extra slot of het inschakelen van buitenverlichting. Deze middelen kunnen in de woning aanwezig zijn, maar als ze niet worden gebruikt, gaat er mogelijk ook geen preventieve werking vanuit. In tegenstelling tot de Engelse CSEW is in de IVM wel gevraagd naar de frequentie van het gebruik van de preventiemiddelen. In deze studie onderzoeken we of de frequentie van het gebruik van preventiemiddelen verschil van invloed is in de mate van bescherming tegen woninginbraak.

Tot slot bestaat er nog een ander verschil tussen de IVM en de CSEW. In de Engelse CSEW-data wordt expliciet gevraagd welke preventiemiddelen in de woning aanwezig waren **ten tijde van de inbraak**. In de Nederlandse data wordt hier niet naar gevraagd. Dit is een gebrek, aangezien burgers mogelijke pas preventieve maatregelen tegen inbraak treffen **nadat** ze slachtoffer zijn geworden.

2.4 Toepassing van Tseloni-analyse op data van de IVM

Op dit punt in het rapport kan al geconcludeerd worden dat de data van IVM op belangrijke punten armer is dan de data van Tseloni et al. (2014) en daarnaast slechts zeer beperkt inzicht geven in de factoren die volgens bestaande wetenschappelijke literatuur over de kenmerken van woningen en hun omgeving in relatie tot woninginbraak. De vraag rijst of deze beperkingen van de (de data van de) IVM een zinvolle analyse van het verband tussen slachtofferschap van woninginbraak en preventiemiddelen in de weg staan. In dit onderzoek is de keuze gemaakt om de secundaire analyses – volgens de SPF-methode van Tseloni et al. (2014)– ondanks deze beperkingen toch uit te voeren. De gedachte was dat de beschermende factoren mogelijk lager uitpakken dan in het Engelse onderzoek, maar mogelijk wel inzicht geven in welke middelen en combinatie het meest effectief zijn. Dit onderzoeksrapport beschrijft nu eerst de onderzoeksaanpak en resultaten en gaat in de conclusies en discussie in op de vraag over de geschiktheid van de IVM voor secundaire analyses.

3 Onderzoeksmethode

We beschrijven in dit hoofdstuk eerst het databestand de totstandkoming van het analysebestand uit de IVM. Vervolgens bespreken we hoe we de SPF voor de Nederlandse gebruikt hebben. Hierna volgt een uiteenzetting over de door ons toegepaste analysemethoden ter beantwoording van de onderzoeksvragen.

3.1 Analysebestand IVM

Zoals aangegeven in 2.1 maken we gebruik van de data uit de IVM, omdat daarin het onderscheid tussen slachtofferschap van 'poging tot' en 'daadwerkelijke woninginbraak' mogelijk is. Voor een robuuste dataset en analyse voegden we de jaargangen 2009, 2010 en 2011 van de IVM samen tot één databestand. De data over 2008 hebben we niet opgenomen in het bestand, omdat daarin de vragen over preventiemiddelen niet vergelijkbaar zijn met de vragen in de latere jaargangen (zie bijlage 2). Dit bestand hebben we verrijkt de variabele 'integraal huishoudinkomen' (onderdeel van het CBS-microbestand Huishoudinkomen⁸) als indicator voor Sociaal Economische Status (SES) van de huishoudens.

Bovenstaande leidde tot een databestand met in totaal 285.721 huishoudens.⁹ In tabel 3.1 staat de verdeling van het totale aantal huishoudens naar jaar van afname van de IVM. Het aantal huishoudens is in 2010 lager, omdat in de even jaren - naast de landelijke enquête - slechts ongeveer de helft van de gemeenten meedoet aan het aanvullend onderzoek.

Tabel 3.1 Respondenten per jaargang IVM

Jaargang	n	%
2009	118.773	42%
2010	26.530	9%
2011	140.418	49%
Totaal	285.721	100%

3.2 Analyse

De eerste onderzoeksvraag (*Welke (combinatie van) preventiemiddelen bij woninginbraak zijn (is) het meest effectief?*) beantwoorden we aan de hand van Security Protection Factors (SPF's) naar analogie met Tseloni et al. (2014). Voor het beantwoorden van de tweede onderzoeksvraag (*Welke*

Noot 8 Dit microbestand bevat gegevens over het integrale huishoudinkomen van de populatie huishoudens behorende tot de Nederlandse bevolking op 31 december van het onderzoeksjaar. De inkomensstatistiek maakt vooral gebruik van gegevens van de Belastingdienst.

Noot 9 Huishoudens met ontbrekende waarden ('missings') op één van de preventievariabelen of op de afhankelijke variabele slachtofferschap van woninginbraak werden verwijderd uit het bestand.

preventiekloven (groepen in de bevolking) kunnen worden geïdentificeerd met betrekking tot slachtofferschap van woninginbraak? Of: in welke mate hangt de mate van preventie samen met slachtofferschap in verschillende groepen van de bevolking?) formuleren we op basis van de literatuur hypothesen die we analyseren met behulp van statistische toetsen.

3.2.1 Security Protection Factors

Naar analogie met de aanpak van Tseloni et al. (2014) berekenen we een SPF voor alle in de Nederlandse IVM gemeten preventiemiddelen afzonderlijk en voor iedere combinatie van preventiemiddelen. De berekening van de SPF bestaat uit de volgende stappen¹⁰:

- Een beschrijvende analyse die antwoord geeft op de vraag welke (combinaties van) preventiemiddelen voorkomen in de populatie en wat de mate van voorkomen is.¹¹
- Berekenen van odd ratio's: hierbij maken we, analoog met Tseloni et al. (2014) gebruik van de Security Impact Assessment Tool (SIAT) van Farrell, Tseloni & Tilley (2011). Dit houdt in dat we de kans op inbraak (likelihood) vergelijken voor de populatie die geen preventiemiddelen genomen heeft met de kans op inbraak voor de populatie die wel een bepaalde (combinatie van) preventiemiddelen genomen heeft. De interpretatie van de odd ratio is als volgt: als preventiemiddelen een odd ratio groter dan 1 hebben, dan komt woninginbraak vaker voor bij huishoudens¹² die deze preventiemiddelen hebben. Wanneer de odd ratio kleiner dan 1 is, komt woninginbraak minder vaak voor.
- Tot slot berekenen we de SPF door de odds ratio's te vergeleken van de situatie waarin preventiemiddelen of combinaties genomen zijn (is) en de situatie waarin geen preventiemiddelen genomen zijn.

De SPF gebruiken we als indicator voor de mate van bescherming per huishouden in de analyses naar preventiekloven.

3.2.2 Toetsing hypothesen met betrekking tot preventiekloven

Te toetsen hypothesen

Op basis van bestaande literatuur formuleerden we hypothesen over preventiekloven bij slachtofferschap en preventiekloven bij het nemen van preventiemiddelen in en om de woning¹³:

Hypothesen met betrekking tot slachtofferschap:

- *Hypothese 1: Huishoudens met een lage SES zijn vaker slachtoffer van woninginbraak dan huishoudens met een hoge SES*

Noot 10 Zie bijlage 4 voor de formules van de berekening van de odd ratio en de SPF.

Noot 11 Als (combinaties van) preventiemiddelen niet of nauwelijks voorkomen in de populatie, heeft het geen nut ze onderdeel te laten zijn van ons onderzoek. Tseloni hanteert daarom als cut-off point dat (een combinatie van) preventiemiddelen in ten minste 50 huishoudens moet voorkomen (voorkomt). Bij ons kwamen vrijwel alle combinaties vaker dan 50 keer voor en was het dus niet nodig om combinaties uit te sluiten.

Noot 12 Hier bedoelen we de woningen van huishoudens maar voor de leesbaarheid gebruiken we huishoudens.

Noot 13 Selectie van de hypothesen vond plaats op basis van de selectiecriteria *beleidsrelevantie* en *meetbaarheid*. De *beleidsrelevantie* heeft betrekking op de mate waarin de overheid kan sturen op de variabelen in de hypothese. Onder overheid verstaan we zowel lokale en regionale overheden en de nationale overheid (eventueel ook de EU), als semi-overheden zoals woningcorporaties. De *meetbaarheid* van een hypothese wordt binnen het onderzoek bepaald door de aard en het soort variabelen in de Veiligheidsmonitor.

Uit onderzoek van Budd (1999; 2001) blijkt dat huishoudens waarin het hoofd van het huishouden werkloos of economisch inactief is een hogere kans op inbraak hebben;

- *Hypothese 2: Bewoners van huurwoningen zijn vaker slachtoffer van woninginbraak dan bewoners van koopwoningen.*

Uit onderzoek van Budd (1999) en Dijk (2012) blijkt dat bewoners van sociale huurwoningen een hogere kans op inbraak hebben.

- *Hypothese 3: Bewoners van flats en rijtjeshuizen zijn vaker slachtoffers van woninginbraak dan bewoners van vrijstaande woningen.*¹⁴

Zie Budd (1999; 2001) en Catalano (2010).

- *Hypothese 4: Alleenstaande ouders, jonge huishoudens en studenten zijn vaker slachtoffer van woninginbraak.*

Zie Budd (1999; 2001)

Hypothesen met betrekking tot preventiemiddelen:

- *Hypothese 5: Huishoudens in midden en hoge SES klassen hebben meer preventiemiddelen tegen woninginbraak in hun woning dan huishoudens in lage SES klassen.*

Uit het onderzoek van Tseloni et al. (2014) blijkt dat armere huishoudens vanwege financiële redenen minder mogelijkheden hebben om tegen inbraak te beschermen.

- *Hypothese 6: Bewoners van huurwoningen hebben minder preventiemiddelen dan bewoners van koopwoningen.*

In het onderzoek van Tseloni et al. (2014) en Dijk (2012) wordt opgemerkt dat huishoudens in een huurwoning voor het aanbrengen van wijzigingen aan de woning afhankelijk zijn van de medewerking van huiseigenaren. Deze wordt niet altijd verleend.

Statistische toetsing

We toetsen of het beschermend effect van preventiemiddelen op dezelfde wijze samenhangt in de onderscheiden bevolkingsgroepen. De volgende onafhankelijke en afhankelijke variabelen zijn onderdeel van de analyse (zie bijlage 5 voor de beschrijvende statistiek):

- Onafhankelijke variabelen:
 - SES: laag, midden en hoog (categorisch)
 - woningtype: huur- of koopwoning (categorisch)
 - woningtype: vrijstaand versus flats en rijtjeshuizen (categorisch)
 - type huishouden: alleenstaande ouders, jonge huishoudens en studenten (categorisch)
- Afhankelijke variabelen:
 - Slachtofferschap van geslaagde woninginbraak (dichotoom)
 - Aantal aanwezige preventiemiddelen in de woning (continue)

Afhankelijk van de resultaten van de SPF-analyse toetsen we de hypothesen multivariaat (door middel van LISREL) dan wel univariaat (zie hoofdstuk 4). In geval van univariate toetsing, toetsen we per hypothese of de preventiekloof (voor slachtofferschap of voor de aanwezigheid van

Noot 14 Over deze hypothese bestaat geen eenduidigheid in de literatuur, zie ook paragraaf 2.2. De keuze voor deze vorm van de hypothese (in lijn met Budd) was dan ook arbitrair. Toetsing moet uitwijzen of het volgens de hypothese verwachte verband bevestigd kan worden of dat sprake is van een tegengesteld verband (in lijn met Catalano). Uit eerder Nederlands onderzoek (Handel et al., 2009 pagina 57 en verder) kwam geen duidelijke uitkomst naar voren.

preventiemiddelen in de woning) op basis van de data in de IVM geaccepteerd of verworpen kon worden. Op basis van de aard van de onafhankelijke en afhankelijk variabelen selecteren we de passende techniek. In onderstaande tabel staat welke univariate statistische tests we gebruiken voor het toetsen van de hypothesen.¹⁵

Tabel 3.2 Univariate statistische tests voor toetsen hypothesen

Hypothese	Statistische test	Toelichting
Hypothese 1, 2, 3 en 4	Chi-kwadraat test	In deze hypothesen zijn zowel de afhankelijke, als de onafhankelijke variabele op categorische schaal gemeten
Hypothese 5	ANOVA	In deze hypothese is sprake van een categorische onafhankelijke variabele (met 3 niveaus) en een continue afhankelijke variabele
Hypothese 6	t-test	In deze hypothese is sprake van een dichotome onafhankelijke variabele en een continue afhankelijke variabele

Noot 15 We toetsen bij een alpha van 0.05.

4 Resultaten

In dit hoofdstuk presenteren we de resultaten van de analyses. We beginnen met de resultaten van de analyse van de Security Protection Factors. Vervolgens presenteren we de resultaten van de hypothesetoetsing.

4.1 Security Protection Factors

Voordat we de resultaten van de SPF-analyse presenteren, gaan we eerst in op de gebruikte variabelen in de analyse.

4.1.1 Gebruikte variabelen in analyse

Slachtofferschap woninginbraak

In de analyses van Tseloni et al. (2014) wordt gewerkt met de variabele slachtofferschap in de afgelopen 12 maanden. In de IVM is gevraagd naar slachtofferschap in de afgelopen 5 jaar, in het afgelopen jaar en dit jaar. In onze analyses werken we met de variabele slachtofferschap in een bepaald jaar (het jaar waarin de enquête is afgenomen). Omdat de IVM telkens in het laatste kwartaal (de periode 15 september tot en met 31 december) wordt afgenomen, wordt hiermee (bijna) het gehele jaar bevraagd. Dit is dus het meest vergelijkbaar met de variabele slachtofferschap in de afgelopen 12 maanden in het onderzoek van Tseloni et al. (2014).

Aanwezigheid preventiemiddelen

De 5 in de IVM bevroegde preventiemiddelen korten we als volgt af:

- S = extra veiligheidssloten of grendels op buitendeuren (ja/nee)
- L = (rol)luiken voor ramen en/of deuren¹⁶ (ja/nee)
- A = Alarminstallatie (ja/nee)
- B = Buitenverlichting (ja/nee)
- T = 's avonds wanneer er niemand thuis is het licht laten branden (ja/nee)¹⁷

In de volgende tabel staat het aantal aanwezige preventiemiddelen per huishouden. Bijna alle huishoudens hebben minimaal één preventiemiddel (98%).

Noot 16 Het gaat hierbij hoogst waarschijnlijk heel frequent om isolerende rolluiken die strikt genomen geen inbraakwerende eigenschappen hebben.

Noot 17 Variabele T is in de IVM bevroegd met antwoordcategorieën '(bijna) altijd', 'soms' en '(bijna) nooit'. De antwoordcategorieën '(bijna) altijd' en 'soms' hebben we gehercodeerd tot 'ja'.

Tabel 4.1 Aantal aanwezige preventiemiddelen per huishouden, 2009-2011

Aantal	n	%
0	6.797	2%
1	28.680	10%
2	72.778	25%
3	119.698	42%
4	50.617	18%
5	7.151	3%
Totaal	285.721	100%

Tabel 3.2 bevat percentages waarin de enkelvoudige preventiemiddelen in de woningen van de huishoudens aanwezig zijn. Bijna driekwart van de huishoudens heeft extra veiligheidssloten of grendels op de deur. Driekwart 's laat avonds, als er niemand thuis is, het licht branden¹⁸. Het merendeel van de huishoudens (87%) heeft buitenverlichting. Een gering percentage heeft (rol)luiken voor ramen en/of deuren of een alarminstallatie.

Tabel 4.2 Mate van aanwezigheid van enkelvoudige preventiemiddelen in %, 2009-2011

Aanwezigheid preventiemiddelen	2009 (n=118.773)	2010 (n=26.530)	2011 (n=140.418)	Totaal (n=285.721)
Extra veiligheidssloten of grendels op buitendeuren (S)	75%	74%	74%	74%
(rol)luiken voor ramen en/of deuren (L)	20%	16%	19%	19%
Alarminstallatie (A)	13%	13%	14%	14%
Buitenverlichting (B)	88%	83%	87%	87%
's Avonds wanneer niemand thuis is het licht laten branden (T)	77%	71%	75%	75%

4.1.2 SPF's in Nederland op basis van IVM

In deze paragraaf presenteren we de SPF's voor geslaagde woninginbraken in Nederland.¹⁹ De resultaten staan in de tabellen gesorteerd op SPF van groot naar klein. In de tweede en derde kolom van tabel 3.3 staat het totaal aantal huishoudens dat de (combinatie van) preventiemiddelen heeft en het aantal huishoudens met die (combinatie van) preventiemiddelen dat slachtoffer is geworden van een geslaagde woninginbraak. Op basis van deze gegevens bepalen we de odd ratio (kolom 4). De interpretatie van de odd ratio is als volgt: als een (combinatie van) preventiemiddelen een odd ratio hoger dan 1 heeft, komt woninginbraak vaker voor bij huishoudens die deze combinatie hebben dan bij huishoudens die geen enkel preventiemiddel hebben. Wanneer de odd ratio lager is dan 1, komt woninginbraak minder vaak voor. In de vierde kolom staat de SPF. De SPF geeft aan hoeveel meer bescherming een (combinatie) van preventiemiddelen geeft ten

Noot 18 Bij deze variabele gaat het er om dat respondenten (bijna) altijd of soms het licht laten branden als er 's avonds niemand thuis is.

Noot 19 Voor de volledigheid staan de SPF's voor poging tot woninginbraak vermeld in bijlage 3.

opzichte van wanneer er geen enkel preventiemiddel aanwezig is. De interpretatie van de SPF is als volgt: Als een huishouden een SPF van 20 heeft, is dit huishouden 20 keer beter beschermd tegen woninginbraak dan een huishouden dat geen enkel preventiemiddel heeft. Tot slot staat in de laatste kolom de kans op geslaagde inbraak.

Tabel 4.3 Aantal huishoudens, odd ratio's van woninginbraak naar enkelvoudige en combinatie van preventiemiddelen, SPF en kans op woninginbraak

	Totaal aantal huishoudens dat preventiemiddelen heeft genomen	Aantal slachtoffers geslaagde woninginbraak	Odd ratio	SPF	Kans op geslaagde woninginbraak
no security	6.797	78	1,12		1,1%
B	14.872	109	0,72***	1,57	0,7%
LB	2.318	17	0,72	1,56	0,7%
SLB	5.708	42	0,72*	1,56	0,7%
SB	25.671	199	0,76***	1,48	0,8%
SBA	3.577	28	0,77	1,47	0,8%
SLBT	27.742	225	0,79***	1,41	0,8%
SLBA	1.138	10	0,86	1,31	0,9%
BT	30.190	282	0,91	1,23	0,9%
LBT	6.271	60	0,94	1,20	1,0%
SBT	98.671	971	0,96	1,17	1,0%
ST	11.559	135	1,14	0,98	1,2%
BAT	2.388	29	1,19	0,94	1,2%
S	7.016	86	1,20	0,94	1,2%
T	6.058	89	1,44***	0,78	1,5%
SBAT	20.873	322	1,51***	0,74	1,5%
SLBAT	7.151	115	1,57**	0,71	1,6%
LBAT	650	11	1,66	0,68	1,7%
SLT	1.754	37	2,06***	0,54	2,1%
STA	974	23	2,31***	0,49	2,4%
Overige (combinaties) preventiemiddelen²⁰	4.343	52			
totaal	285.721	2.920			1,0%

* 0.05 > p ≥ 0.01; ** p < 0.01; *** p < .001 S = extra veiligheidssloten of grendels op buitendeuren; L = (rol)luiken voor ramen en/of deuren; A = Alarminstallatie; B = Buitenverlichting; T = 's avonds wanneer er niemand thuis is het licht laten branden.

Van alle 285.721 huishoudens in de steekproef zijn er 2.920 in het jaar van afname van de enquête slachtoffer geworden van woninginbraak (1,0%). Van alle huishoudens hebben 6.797 huishoudens geen enkel preventiemiddel (2,4%). Van de 2.920 huishoudens die slachtoffer zijn van woninginbraak heeft 2,7% geen preventiemiddelen (78 huishoudens).

Noot 20 Omwille van de leesbaarheid zijn (combinaties van) preventiemiddelen met een slachtofferschap van minder dan 10 huishoudens niet weergegeven in de tabel. Voor de volledige onderzoeksresultaten verwijzen we naar bijlage 6.

De odd ratio's²¹ geven de verhouding weer van de aanwezigheid van een preventiemiddel (of combinatie er van) voor slachtoffers en voor alle huishoudens (slachtoffers én niet slachtoffers). Voor huishoudens zonder preventiemiddelen is de odd ratio 1,12.²² Deze odd ratio is bijna gelijk aan 1 en statistisch niet significant. Dit suggereert dat slachtofferschap niet hoger is in woningen zonder preventiemiddelen. Vier odd ratio's zijn significant in de verwachte richting, wat inhoudt dat de aanwezigheid van de preventiemiddelen samenhangt met minder slachtofferschap:

- 1 Buitenverlichting (B);
- 2 Sloten en buitenverlichting (SB);
- 3 Sloten, luiken, buitenverlichting (SLB);
- 4 Sloten, luiken, buitenverlichting en lichten 's avonds laten branden wanneer er 's avonds niemand thuis is (SLBT).

Daarnaast valt op dat zes odd ratio's significant zijn in tegengestelde richting, wat wil zeggen dat de aanwezigheid van de preventiemiddelen samenhangt met meer slachtoffers van woninginbraak. Vooral combinaties met alarm (A) hangen samen met meer slachtofferschap. Dit geldt ook voor de eenvoudige preventiemaatregel het licht laten branden wanneer er 's avonds niemand thuis is (T). Ook wanneer alle vijf de preventiemiddelen aanwezig zijn (SLABT), zien we een significant effect in tegengestelde richting.

De verhouding van enerzijds de odd ratio van geen preventiemiddelen en anderzijds de odds ratio's van de eenvoudige preventiemiddelen of combinaties ervan geeft de SPF-waarde. Omdat de odd ratio's allemaal rond de waarde 1 liggen, liggen ook de SPF's rond die waarde. Dit suggereert dat de aanwezigheid van (een combinatie van) preventiemiddelen weinig beschermende waarde heeft tegen woninginbraak. De SPF's van deze vier zojuist genoemde significante odd ratio's schommelen tussen 1,41 en 1,57.

SPF-waarden lager dan 1 suggereren zelfs dat het preventiemiddel of de combinatie contraproductief is: de kans op woninginbraak is zonder preventiemiddelen lager dan met de (combinatie van) preventiemiddelen. Zo is bijvoorbeeld de kans op geslaagde woninginbraak bij de aanwezigheid van sloten, alarm en lichten laten branden (SLT) 2,1% in vergelijking met 1,1% als er geen preventiemiddelen zijn.

SPF poging woninginbraak

Om te kijken of er verschil is in SPF tussen geslaagde woninginbraken en pogingen tot inbraak berekenden we ook SPF's voor poging tot woninginbraak. Resultaat van deze analyse is dat, vergeleken met geslaagde woninginbraak, bij poging tot woninginbraak nog meer significante samenhang bestaat tussen de aanwezigheid van preventiemiddelen en slachtofferschap. Het tegengestelde effect is hier dus nog groter: hoe meer preventiemiddelen er aanwezig zijn, hoe groter de kans is slachtoffer te worden van een poging tot woninginbraak.²³ In bijlage 3 staan de resultaten van deze analyse.

Noot 21 Zie bijlage 4 voor de berekening van de odd ratio's.

Noot 22 $(6.797/285.721)/(78/2.920)=2,7/2,4=1,12$.

Noot 23 Dit zou geïnterpreteerd kunnen worden als dat de preventiemiddelen werken, het is immers bij een poging tot inbraak gebleven. Echter, ook hier weten we niet of de preventiemiddelen voor of na de poging tot inbraak aangebracht zijn en kunnen we de data dus niet goed duiden.

Slachtofferschap 'dit en afgelopen jaar' en 'afgelopen 5 jaar'

We hebben bovenstaande analyse ook gedaan met ruimere perioden van slachtofferschap, namelijk slachtofferschap 'dit en afgelopen jaar' en slachtofferschap in de 'afgelopen 5 jaar'. Uit deze analyses bleek dat hoe verder we teruggaan in de tijd, hoe meer tegengestelde effecten we vinden.

4.1.3 Vergelijking met Tseloni et al 2014

Onze resultaten met de Nederlandse IVM wijken volstrekt af van de resultaten van Tseloni et al. (2014) met de Engelse CSEW. In de volgende tabel presenteren we de verschillen tussen de ons onderzoek en het onderzoek van Tseloni et al. (2014).

Tabel 4.4 Vergelijking uitkomsten onderzoek met IVM en met Engelse CSEW

Mate van voorkomen slachtofferschap	IVM(n=285.721)		Werkbestand CSEW (n=37.416) ²⁴
Slachtoffer woninginbraak	1,0%		6,0%
Slachtoffer poging woninginbraak	1,4%		3,6%
Odd ratio's			
geen preventiemiddelen	1,12		7,46
Vraagstelling			
IVM: is in uw woning aanwezig		CESW: Welke van de preventiemiddelen waren ten tijde van het incident aanwezig los van of u ze in gebruik hebt	
Mate aanwezigheid preventiemiddelen IVM		Mate aanwezigheid Preventiemiddelen CSEW	
Extra veiligheidssloten of grendels op buitendeuren	74%	Buitendeuren met dubbele sloten of 'deadlocks'	78%
(rol)luiken voor ramen en/of deuren	19%	-	-
Buitenverlichting (B)	87%	Buitenverlichting met sensor/timer	44%
Alarminstallatie (A)	14%	Inbraakalarm	29%
's Avonds wanneer niemand thuis is het licht laten branden (T)	75%	Binnenverlichting met sensor of timer	23%
		CCTV	5%
		Dummy alarm	5%
		Beveiligingsketting of 'doorbars' op binnenkomende deuren.	32%
		Window bars or Grilles	2%
		Sloten op ramen waarvoor sleutels nodig zijn om binnen te komen.	84%
Geen preventiemiddelen	2,4%	Geen preventiemiddelen	4,9%

Noot 24 De resultaten van Tseloni hebben betrekking op de door Tseloni voor de analyse geselecteerde huishoudens (n=37.416). De selectie van Tseloni houdt het volgende in: meervoudige combinaties met de preventiemiddelen window bars en dummy alarm vormen geen onderdeel van de analyse, evenals combinaties met een slachtofferschap van minder dan 50 huishoudens.

We zien de volgende verschillen:

- Slachtofferschap woninginbraak (maar ook poging tot woninginbraak) is in ons onderzoek lager dan in het werkbestand waarmee Tseloni et al de analyses hebben gedaan. We merken hierbij op dat 6% hoger is dan de gerapporteerde 2.66% in de CSEW voor diezelfde jaren. In het artikel over het onderzoek wordt geen verklaring gegeven voor dit verschil.²⁵
- In tegenstelling tot de Engelse resultaten vinden we in de IVM niet dat preventiemiddelen de kans op geslaagde woninginbraak verminderen. Daarnaast stellen we voor de Nederlandse IVM vast dat naarmate er meer preventiemiddelen aanwezig zijn, de kans op woninginbraak (en vooral poging tot woninginbraak) groter lijkt te worden.
- In de IVM wordt gevraagd of het preventiemiddel in de woning aanwezig is. In de CSEW wordt gevraagd welke middelen aanwezig waren in de woning **ten tijde van** het incident, los van of ze daadwerkelijk gebruikt werden. In de Nederlandse IVM weten we dus niet of het preventiemiddel in de woning aanwezig was ten tijde van de inbraak, of dat het preventiemiddel **na** het incident is aangebracht. Tseloni et al. (2015) geven bij het omgekeerde effect van een inbraakalarm in de Engelse data (aanwezigheid van inbraakalarm hangt samen met meer slachtofferschap inbraak) een vergelijkbare verklaring.
- In de CSEW worden zoals eerder aangegeven meer en andere preventiemiddelen onderzocht. Ook zijn de preventiemiddelen die zijn onderzocht in de vraagstelling meer gespecificeerd. In de CSEW wordt bijvoorbeeld bij buitenverlichting en binnenverlichting gevraagd of dit op een timer of sensor is. Tseloni et al vinden overigens ook geen statistische odd ratio's als alleen raamsloten en binnenverlichting op sensoren aanwezig zijn. Alleen in combinaties met andere preventiemiddelen bieden ze meer bescherming.
- Het percentage huishoudens dat geen van de in de IVM bevraagde preventiemiddelen heeft, is lager dan het corresponderende percentage in de CSEW, namelijk 2,4%, tegenover 4,9% in de CSEW. De dekkinggraad van de preventiemiddelen die in de IVM worden onderzocht is dus hoger dan de preventiemiddelen die in de CSEW worden onderzocht.
- Bij inbraak zijn vooral de zeer lage en waarschijnlijk óók de zeer hoge inkomens kwetsbaar. Minderheidsgroepen als deze zijn bij enquêtes altijd moeilijk te bereiken. Het is mogelijk dat deze groepen in de CSEW beter bereikt zijn dan in de IVM. Uit de beschrijvende analyses weten we dat de lage inkomensgroepen in de IVM ondervertegenwoordigd zijn (zie bijlage 5).

Bruikbaarheid SPF voor multivariate analyses

We vinden geen beschermend effect van de in de IVM onderzochte (combinatie van) preventiemiddelen op slachtofferschap van woninginbraak. Omdat we geen significant beschermend effect van de (combinatie van) preventiemiddelen en de waarden rond 1 schommelen, kunnen we de SPF dus niet gebruiken om het interveniërend effect van preventiemiddelen op slachtofferschap multivariaat te toetsen.

Noot 25 De resultaten van Tseloni et al. (2014) hebben betrekking op een selectie van 37.416 huishoudens. Onder deze huishoudens is het percentage gerapporteerd slachtofferschap 6,0%. In de gehele steekproefpopulatie ligt dit percentage lager, namelijk 2,66%. Tseloni et al. (2014) gaan niet in op dit verschil. We veronderstellen dat dit te maken heeft met het werkbestand dat is samengesteld. Zij geven bijvoorbeeld aan dat niet alle huishoudens die slachtoffer zijn geworden van woninginbraak de module met vragen over de preventiemiddelen hebben beantwoord.

4.1.4 SPF met gebruik van preventiemiddelen

In de IVM is niet alleen gevraagd of de preventiemiddelen aanwezig zijn in de woning, maar ook of er actief gebruik van wordt gemaakt. Zo kan een woning bijvoorbeeld extra sloten op deuren en ramen hebben, maar worden deze (bijvoorbeeld door laksheid van de bewoners) niet gebruikt. Vandaar dat we ook analyses hebben uitgevoerd op huishoudens die zeggen dat zij de preventiemiddelen actief gebruiken. Onder actief gebruik verstaan we het (bijna) altijd gebruiken.²⁶ Bij de analyses in deze paragraaf zijn respondenten die niet wisten of het preventiemiddel daadwerkelijk gebruikt wordt en respondenten die deze vraag niet wilden beantwoorden verwijderd. Dit resulteerde in een databestand met 274.224 respondenten.

In onderstaande tabel staan de aanwezigheid en het gebruik van enkelvoudige preventiemiddelen. Uit de tabel blijkt dat lang niet alle huishoudens met preventiemiddelen deze ook gebruiken. Het gebruik is het hoogst voor de preventiemiddelen extra sloten op ramen en deuren en (rol)luiken, namelijk respectievelijk 90% en 81%. Driekwart van de huishoudens met een alarminstallatie zet de alarminstallatie (bijna) altijd aan. Hetzelfde percentage wordt gevonden bij buitenverlichting. Van de huishoudens die soms of (bijna) altijd het licht laten branden als ze 's avonds niet thuis zijn doet 69% dit (bijna) altijd.

Tabel 4.5 Aanwezigheid en gebruik van enkelvoudige preventiemiddelen (aantallen en percentages huishoudens, 2009-2011); n=274.224

	Niet aanwezig	Aanwezig		Percentage gebruik bij aanwezigheid
		Wordt gebruikt	Wordt niet gebruikt	
Sloten	69.596 (25%)	184.729 (68%)	19.899 (7%)	90%
Luiken	221.125 (80%)	43.209 (16%)	9.890 (4%)	81%
Alarm	237.161 (87%)	27.686 (10%)	9.377 (3%)	75%
Buitenverlichting	36.546 (13%)	181.586 (67%)	56.092 (20%)	76%
Lichten laten branden ²⁷	67.852 (25%)	142.032 (52%)	64.340 (23%)	69%

Uit onderstaande tabellen blijkt dat 90% van de huishoudens één of meerdere preventiemiddelen gebruikt. Extra veiligheidssloten of grendels op buitendeuren en buitenverlichting worden het vaakst gebruikt (beide in twee derde van de huishoudens). Ruim de helft van de huishoudens laat (bijna) altijd het licht branden als er 's avonds niemand thuis is.²⁸

Noot 26 Deze variabele is gemeten met de volgende antwoordcategorieën: (bijna) altijd, soms, (bijna) nooit, weet niet.

Noot 27 Bij deze variabele telt het '(bijna) nooit tot (bijna) altijd het licht laten branden als er niemand thuis is' als aanwezigheid.

Noot 28 Bij deze variabele telt het '(bijna) altijd het licht laten branden als er niemand thuis is' als gebruik.

Tabel 4.6 Aantal gebruikte preventiemiddelen per huishouden, 2009-2011

Aantal	n	%
0	26.554	10%
1	58.401	21%
2	80.826	30%
3	77.956	28%
4	27.114	10%
5	3.372	1%
Totaal	274.224	100%

Tabel 4.7 Mate van voorkomen van enkelvoudige preventiemiddelen in %, 2009-2011

Gebruik preventiemiddelen	2009 (n=113.517)	2010 (n=25.850)	2011 (n=134.857)	Totaal (n=274.224)
S	67%	66%	67%	67%
L	17%	13%	16%	16%
A	10%	10%	10%	10%
B	67%	63%	66%	66%
T	53%	48%	51%	52%

S = extra veiligheidssloten of grendels op buitendeuren; L = (rol)luiken voor ramen en/of deuren; A = Alarminstallatie; B = Buitenverlichting; T = 's avonds wanneer er niemand thuis is het licht laten branden.

In onderstaande tabel staan de SPF's bij het gebruik van preventiemiddelen. De odd ratio voor geen gebruik van preventiemiddelen is 0,95 en statistisch significant. Dit suggereert dat er iets minder kans is om slachtoffer te worden van woninginbraak wanneer er geen enkele preventiemiddel wordt gebruikt. Omdat de odd ratio bijna 1 is, is het effect echter gering. Ook deze bevinding is tegengesteld aan de verwachting dat het gebruik van een preventiemiddel beschermt tegen slachtofferschap. Huishoudens die minder gebruik maken van preventiemiddelen worden minder vaak slachtoffer, zo suggereert deze analyse. De verklaring hiervoor zoeken we weer in het feit dat de huishoudens de aanwezige preventiemiddelen zijn gaan gebruiken **nadat** ze slachtoffer zijn geworden van (poging tot) woninginbraak.

Uit de resultaten blijkt verder dat het gebruik van preventiemiddelen – net als de aanwezigheid van preventiemiddelen – wel een gering effect heeft. Drie odd ratio's zijn significant:

- gebruik van buitenverlichting (B);
- gebruik van sloten en buitenverlichting (SB)
- gebruik van sloten, luiken, buitenverlichting en lichten aanlaten wanneer er 's avonds niemand thuis is (SLBT);

De SPF's van bovenstaande (combinaties van) preventiemiddelen liggen tussen 1,13 en 1,27. Dit impliceert dat de het beschermend effect tegen woninginbraak zeer gering is. Net als bij de aanwezigheid van preventiemiddelen, zien we ook bij het gebruik van preventiemiddelen enkele effecten in tegengestelde richting. Dit is bij vier combinaties van preventiemiddelen het geval, waaronder de combinatie met alle vijf de preventiemiddelen (SLABT). We moeten dus ook hier concluderen dat de SPF op basis van het gebruik van preventiemiddelen in de IVM geen bruikbare maat is voor het onderzoeken van het interveniërend effect van preventiemiddelen.

Tabel 4.8 Aantal huishoudens dat preventiemiddel gebruikt, odd ratio's van woninginbraak naar enkelvoudige en combinatie van preventiemiddelen, SPF en kans op woninginbraak

	Totaal aantal huishoudens dat preventiemiddelen gebruikt	Aantal slachtoffers geslaagde woninginbraak	Odd ratio	SPF	Kans op geslaagde woninginbraak
no security	26.554	258	0,95*		1,0%
LB	2.630	17	0,63	1,50	0,6%
SLBT	13.998	107	0,75**	1,27	0,8%
B	21.817	176	0,79**	1,20	0,8%
SL	3.981	34	0,83	1,14	0,9%
SB	34.217	294	0,84**	1,13	0,9%
L	2.148	19	0,86	1,10	0,9%
SLB	6.650	59	0,87	1,10	0,9%
BT	18.977	182	0,94	1,01	1,0%
LT	1.178	12	0,99	0,95	1,0%
SBT	56.679	581	1,00	0,95	1,0%
ST	17.159	183	1,04	0,91	1,1%
SLT	3.339	37	1,08	0,88	1,1%
S	24.379	271	1,08	0,87	1,1%
LBT	3.243	39	1,17	0,81	1,2%
SBA	5.001	61	1,19	0,80	1,2%
T	9.589	118	1,20	0,79	1,2%
SLBA	1.405	20	1,39	0,68	1,4%
SA	1.446	22	1,48	0,64	1,5%
SBAT	11.125	184	1,61***	0,59	1,7%
BAT	1.143	19	1,62*	0,58	1,7%
STA	1.301	24	1,80*	0,53	1,8%
SLBAT	3.373	66	1,91***	0,50	2,0%
Overige (combinaties) preventiemiddelen²⁹	2.892	28			
totaal	274.224	2.811			1,0%

* 0.05 > p ≥ 0.01; ** p < 0.01; *** p < 0.001 S = extra veiligheidsloten of grendels op buitendeuren; L = (rol)luiken voor ramen en/of deuren; A = Alarminstallatie; B = Buitenverlichting; T = 's avonds wanneer er niemand thuis is het licht laten branden.

4.2 Resultaten hypothesetoetsing

Zoals is geconcludeerd in paragraaf 4.1, is het niet mogelijk om het interveniërend effect van preventiemiddelen op slachtofferschap te onderzoeken met behulp van de SPF. Daaruit volgt dat we de geformuleerde hypothesen niet gezamenlijk multivariaat kunnen toetsen met behulp van LISREL. We toetsten de hypothesen om deze reden univariaat. Dit is volgens ons gerechtvaardigd, omdat we dan kijken naar of bepaalde groepen meer of minder slachtoffer worden en/of meer of

Noot 29 Omwille van de leesbaarheid zijn (combinaties van) preventiemiddelen met een slachtofferschap van minder dan 10 huishoudens niet weergegeven in de tabel. Voor de volledige onderzoeksresultaten verwijzen we naar bijlage 7.

minder preventiemiddelen hebben zonder een verband te leggen tussen preventiemiddelen en slachtofferschap.

4.2.1 Hypothesen met betrekking tot slachtofferschap

Hypothese 1: Huishoudens met een lage SES zijn vaker slachtoffer van woninginbraak dan huishoudens met een hoge SES

Data van de IVM wijzen niet op een verschil in slachtofferschap van geslaagde woninginbraak tussen lage, midden en hoge inkomensgroepen. SES is geoperationaliseerd met behulp van de variabele 'Besteedbaar huishoudinkomen'.³⁰ In alle drie de groepen is de kans om slachtoffer te worden 1%. Op basis van de data van de IVM moeten we deze hypothese verwerpen.

Tabel 4.9 Aantal en percentage slachtoffers woninginbraak naar SES en Chi-kwadraattest

SES	n	% slachtoffer van geslaagde woninginbraak
Laag	129.443	1,0%
Midden	130.269	1,0%
Hoog	25.729	1,0%

Toetsingsresultaten hypothese 1		p
Huishoudens met een lage SES zijn vaker slachtoffer van woninginbraak dan huishoudens met een hoge SES	X(2)=0.240	0.887

Hypothese 2: Bewoners van huurwoningen zijn vaker slachtoffer van woninginbraak dan bewoners van koopwoningen

Bewoners van huurwoningen worden volgens de data van de IVM inderdaad vaker slachtoffer van woninginbraak dan bewoners van koopwoningen: 1,2% (n=73.392) versus 1% (n=210.420).

Tabel 4.10 Aantal en percentage slachtoffers woninginbraak naar woningtype en Chi-kwadraattest

Woningtype	n	% slachtoffer van geslaagde woninginbraak
Huurwoning	73.392	1,2%
Koopwoning	210.420	1,0%

Noot 30 Conform de inkomensgrenzen die genoemd worden in het Centraal Economisch Plan 2014 van het Centraal Planbureau creëerden we drie groepen: laag, midden en hoog. De laagste inkomensgroep bevat huishoudens met een inkomen onder de €34.000 (n=129.443). De middelste inkomensgroep bevat huishoudens met een inkomen tussen €34.000 en €68.000 (n=130.269) en de hoogste inkomensgroep bevat huishoudens met een inkomen boven de €68.000 (n=25.729).

Toetsingsresultaten hypothese 2			p
Bewoners van huurwoningen zijn vaker slachtoffer van woninginbraak dan bewoners van koopwoningen.	X(1)=20.448		0.000

Hypothese 3: Bewoners van flats en rijtjeshuizen zijn vaker slachtoffers van woninginbraak dan bewoners van vrijstaande woningen

De data van de IVM laten een relatie zien tussen type woning en slachtofferschap woninginbraak, maar dit verband is tegengesteld aan het volgens de hypothese verwachte verband: bewoners van vrijstaande huizen zijn juist vaker slachtoffer dan bewoners van rijtjeshuizen en flats, 1,3% (n=63.774) versus 0,9% (n=209.033).

Tabel 4.11 Aantal en percentage slachtoffers woninginbraak naar woningtype en Chi-kwadraattest

Woningtype	n	% slachtoffer van geslaagde woninginbraak
Vrijstaande huizen	63.774	1,3%
Flats en rijtjeshuizen	209.033	0,9%

Toetsingsresultaten hypothese 3			p
Bewoners van flats en rijtjeshuizen zijn vaker slachtoffers van woninginbraak dan bewoners van vrijstaande woningen.	X(1)=53.909		0.000, maar tegengesteld effect

Hypothese 4: Alleenstaande ouders, jonge huishoudens en studenten zijn vaker slachtoffer van woninginbraak

Vanwege overlap tussen de groepen alleenstaande ouders, jonge huishoudens en studenten is deze hypothese opgedeeld in drie aparte hypothesen die afzonderlijk van elkaar zijn getoetst tegen de overige huishoudens. Hieruit blijkt het volgende:

- Huishoudens met een alleenstaande ouder worden, volgens de data van de IVM, niet vaker slachtoffer van woninginbraak. Onder alleenstaande ouders is de kans om slachtoffer te worden 1,0% (n=13.037). Dit is exact dezelfde kans om slachtoffer te worden in overige huishoudens (n=272.386).
- Het bleek niet mogelijk om in de data van de IVM jonge huishoudens te onderscheiden. Om deze reden hebben we getoetst of jonge respondenten (in de leeftijd 15 tot 24 jaar) vaker slachtoffer worden dan oudere respondenten. Uit de resultaten blijkt dat dit inderdaad het geval is: 1,4% (n=27.457) versus 1,0% (n=258.264).
- Studenten worden niet vaker slachtoffer, zo blijkt uit de IVM data. Onder studenten is het slachtofferschap 1,0% (n=3.583). Dit is hetzelfde percentage als onder niet studenten (n=285.721).

Twee van de drie bovenstaande hypothesen moeten dus verworpen worden.

Tabel 4.12 Aantal en percentage slachtoffers woninginbraak naar type huishouden en Chi-kwadraattest

Type huishouden	n	% slachtoffer van geslaagde woninginbraak
Alleenstaande ouders	13.037	1,0%
Niet alleenstaande ouders	272.386	1,0%
Jonge respondenten: 15 tot 24 jaar	27.457	1,4%
Respondenten ouder dan 24 jaar	258.264	1,0%
Studenten	3.593	1,0%
Niet studenten	285.721	1,0%

Toetsingsresultaten hypothese 4		p
Alleenstaande ouders zijn vaker slachtoffer van woninginbraak.	X(1)=0.006	0.486
Jonge huishoudens zijn vaker slachtoffer van woninginbraak.	X(1)=46.803	0.000
Studenten zijn vaker slachtoffer van woninginbraak.	X(1)=0.004	0.508

4.2.2 Hypothesen met betrekking tot preventiemiddelen

Hypothese 5: Huishoudens in midden en hoge SES klassen hebben meer preventiemiddelen tegen woninginbraak in hun woning dan huishoudens in lage SES klassen

De data van de IVM tonen een verband tussen SES en het aantal preventiemiddelen dat getroffen wordt. Uit Games-Howell post-hoc tests blijkt dat de lage inkomens van de middeninkomens en van de hoge inkomens verschillen (beide $p=0.000$). Middeninkomens verschillen wat dit betreft niet van de hoge inkomens ($p=.280$). Huishoudens in de lage inkomensgroepen hebben gemiddeld minder preventiemiddelen in hun woning dan beide andere groepen.

Tabel 4.13 Games-Howell post-hoc test samenhang preventiemiddelen en SES

Toetsingsresultaten hypothese 5		p
Huishoudens in midden en hoge SES klassen hebben meer preventiemiddelen tegen woninginbraak in hun woning dan huishoudens in lage SES klassen.	F(2)=24,885	0.000

Hypothese 6: Bewoners van huurwoningen nemen minder preventiemiddelen dan bewoners van koopwoningen

Bewoners van huurwoningen nemen volgens de data van de IVM minder preventiemiddelen. Het gemiddelde aantal preventiemiddelen per huishouden is in huurhuishoudens 2,30 ($n=69.923$) en in koophuishoudens 2,85 ($n=202.201$).

Tabel 4.14 Gemiddeld aantal preventiemiddelen naar woningtype en t-toets

Woningtype	n ³¹	Gemiddeld aantal aanwezige preventiemiddelen
Huurwoning	69.923	2,3
Koopwoning	202.201	2,9

Toetsingsresultaten hypothese 6		p
Bewoners van huurwoningen nemen minder preventiemiddelen dan bewoners van koopwoningen.	$t=(117293,987)=123,191^{32}$	0.000

Noot 31 De aantallen verschillen van de aantallen die vermeld zijn bij hypothese 3. Dit heeft te maken met missings op de afhankelijke variabele.

Noot 32 De nulhypothese van gelijkheid van varianties moest volgende Levene's test worden verworpen: $F=1330,447$, $p=0.000$. De toetsingsresultaten voor ongelijkheid van varianties staan vermeld in de tabel.

5 Conclusie en discussie

In dit onderzoek is onderzocht wat op basis van de (historische) data van de Veiligheidsmonitor kan worden gezegd over de samenhang tussen (I) het slachtofferschap van een delict, (II) de mate waarin burgers, gemeenten en politie preventieve maatregelen nemen om dat te voorkomen en (III) geografische, demografische en sociaaleconomische kenmerken van burgers. We gaan in dit hoofdstuk eerst in op de relaties die de analyse van de (historische) data van de Veiligheidsmonitor laten zien over de effectiviteit van preventiemiddelen en preventiekloven. Vervolgens gaan we in de discussie in op de vraag of de Veiligheidsmonitor geschikt is gebleken voor dergelijke analyses.

5.1 Effectiviteit van preventiemiddelen

Voor het beantwoorden van de eerste onderzoeksvraag hebben we naar analogie met een onderzoek van Tseloni et al. (2014) SPF's berekend voor de preventiemiddelen die volgens de respondenten in hun woning aanwezig zijn. Het gaat om extra sloten op ramen en deuren, buitenverlichting, inbraakalarm, (rol)luiken en het licht laten branden bij afwezigheid. Tseloni et al 2014 hebben met deze methode op basis van de Engelse Veiligheidsmonitor (CSEW) inzicht gegeven in welke (combinatie van) negen preventiemiddelen het meest bescherming biedt tegen slachtofferschap van woninginbraak. Bijvoorbeeld een SPF met een waarde van 20 voor een combinatie van preventiemiddelen betekent dat de combinatie 20 keer meer bescherming biedt tegen woninginbraak dan wanneer er geen preventiemiddelen in de woning aanwezig zijn. In de grote lijn komt uit de analyse van Tseloni et al naar voren dat preventiemiddelen de kans op woninginbraak aanzienlijk lijken te verminderen.

We hebben de analyses toegepast op data van de IVM over de jaren 2009-2011.³³ De bruikbaarheid van de IVM voor onderzoek naar de samenhang tussen preventiemiddelen en slachtofferschap is beperkt, omdat uit data van de IVM niet blijkt of een preventiemiddel aanwezig was **ten tijde van** de (poging tot) inbraak. Het is mogelijk dat huishoudens zich pas gaan beschermen tegen woninginbraak **nadat** ze er slachtoffer van zijn geworden. We gaan hier verder op in de discussie in paragraaf 5.3.

Op basis van onze analyse op data van de Nederlandse IVM stelden we – in tegenstelling tot de verwachting – vast dat er geen samenhang is tussen de **aanwezigheid** van preventiemiddelen en slachtofferschap van geslaagde woninginbraak. De kans om slachtoffer te worden van woninginbraak in woningen met één of meerdere preventiemiddelen was even hoog als in woningen zonder preventiemiddelen, zo suggereerde de door ons uitgevoerde analyse. Alhoewel sommige SPF's significante waarden hadden, lagen de waarden tussen 1 en 1.5, wat suggereert dat de preventiemiddelen weinig extra bescherming bieden ten opzichte van wanneer er geen preventiemiddelen aanwezig zijn in een woning. Bij enkele combinaties vonden we zelfs eerder

Noot 33 Data van de IVM van 2012 konden in ons onderzoek niet worden gebruikt, omdat vanaf 2012 het onderscheid tussen poging tot woninginbraak en geslaagde woninginbraak niet meer gemaakt kan worden in de data. Voor ons onderzoek was dit onderscheid cruciaal.

aanwijzing voor een verband in tegenstelde richting: de aanwezigheid van meer preventiemiddelen hangt samen met meer slachtofferschap.

De berekening van de SPF op basis van het **gebruik** van preventiemiddelen – in plaats van alleen de aanwezigheid van preventiemiddelen – gaf een vergelijkbaar resultaat. De SPF's voor gebruik van preventiemiddelen schommelden rond 1. Ook hier vonden we eerder een indicatie dat het gebruik van meer preventiemiddelen samenhangt met meer slachtofferschap.

De uitkomsten van de SPF-analyse achten we echter niet valide, aangezien ze tegengesteld zijn aan bestaande wetenschappelijke kennis die stelt dat er wel degelijk een negatief verband is tussen de aanwezigheid van preventiemiddelen en slachtofferschap van woninginbraak. We achten het waarschijnlijk dat één of meerdere van de volgende verklaringen veroorzaken dat dit verband niet uit de onderhavige studie naar voren komt.

Mogelijke verklaring I: Verschillen in vragen IVM met Tseloni et al (2014)

In het Engelse CSEW-onderzoek is expliciet gevraagd of de preventiemiddelen in de woning aanwezig waren **ten tijde van** de inbraak. In de Nederlandse IVM is hier niet naar gevraagd. Dit is een mogelijke verklaring voor het feit waarom er op basis van de Nederlandse IVM geen effect gevonden wordt gevonden van preventiemiddelen en op basis van de Engelse CSEW wel.

Uit een onderzoek op basis van data uit de politiemonitor (Willemse, Eijken & Dijk, 1994) blijkt dat maar liefst 40% van de huishoudens de preventiemiddelen pas aanbrengt **nadat** ze slachtoffer zijn geworden, dus deze verklaring is zeer aannemelijk.

Een andere ondersteuning voor deze verklaring is het onderzoek van Vollaard en van Ours (2011). Zij verrijkten data van de Veiligheidsmonitor van 2005 – 2008 met data uit het Woningregister over het Politie Keurmerk Veilig Wonen (PKVW) en gegevens over het buurttype. In het onderzoek was informatie over preventiemiddelen afkomstig uit een andere bron dan de Veiligheidsmonitor, namelijk PKVW-data. De PKVW-data geven informatie over welke woningen beschikken over een PKVW-certificaat en dus beschikken over gecertificeerde inbraak vertragende ramen en deuren. Vollaard en van Ours vinden het verwachte negatieve effect tussen de aanwezigheid van preventiemiddelen en woninginbraak: door toepassing van goede diefstalbestendige ramen en deuren nam het risico op inbraak met 26% af. In dit onderzoek was sprake van een gedegen onderzoeksdesign met als bron van (quasi-) experimentele variatie de inwerkingtreding van de wijziging in het Bouwbesluit in 1999 waarbij inbraakpreventie bij nieuwbouw verplicht werd.

Een ander verschil tussen de IVM en de CSEW zijn de preventiemiddelen die onderzocht worden. In de CSEW worden meer en andere preventiemiddelen onderzocht en is de vraagstelling meer specifiek: bijvoorbeeld buitenverlichting met sensoren in tegenstelling tot buitenverlichting in de IVM. De meest effectieve preventiemiddelen (al dan niet in combinatie met andere preventiemiddelen) uit CSEW (namelijk raamsloten en buitenverlichting met een sensor/timer) worden niet op dezelfde manier gevraagd in de IVM. Dit kan betekenen dat we in ons onderzoek de meest effectieve preventiemiddelen missen.

Mogelijke verklaring II: Verschillen tussen de situatie In Nederland en Engeland en Wales

We stellen ten eerste vast dat de dekkinggraad van de preventiemiddelen die onderzocht worden met de IVM groter is dan de dekkinggraad van de preventiemiddelen die met de CSEW worden onderzocht. In ons onderzoek is slechts in 2,4% van de Nederlandse huishoudens geen enkel preventiemiddel aanwezig. In de met de CESW onderzochte preventiemiddelen is dit 4.9%. De

dekkingsgraad van de standaard preventiemiddelen is in Nederland tussen 2009 en 2011 dus al groot. De meeste huishoudens beschikken over een basispreventie zoals extra sloten in huis. Een mogelijke verklaring voor het niet vinden van een effect van de onderzocht preventiemiddelen in dat geval is dat de preventiemiddelen an sich geen beschermend effect hebben maar in combinatie met andere kenmerken, bijvoorbeeld van de buurt en de straat. Uit modus operandi onderzoek is bekend dat inbrekers rekening houden met de kenmerken van de buurt, de ligging ten opzichte van uitvalswegen, het aanzicht van de straat, de ligging van de woning in de straat (bijvoorbeeld een hoekwoning) en vervolgens kijkt de inbreker naar de gevel en gevelopeningen en het gemak waarmee deuren en/of ramen open te breken zijn (Burik et al., 1991; Korthals Altes, 1989; Handel et al., 2009). De situationele en ruimtelijke factoren die mede een rol spelen kunnen niet met behulp van de data in de IVM worden onderzocht. Hierover is geen informatie beschikbaar in de IVM. Het effect van de laatste stap in het keuze proces van de inbrekers (deur/raam en hang en sluitwerk) zou wel eens te klein kunnen zijn ten opzichte van alle andere afwegingen. Vreemd is dan wel dat dit in Engeland minder lijkt mee te spelen.

In vergelijking met Engeland en Wales is het slachtofferschap van geslaagde woninginbraak in Nederland in dezelfde periode lager: 2.66 % versus 1%. Daarbij komt dat Tseloni et al. (2014) werken met een werkbestand waarin 6% slachtoffer is van geslaagde woninginbraak³⁴. We veronderstellen dat dit percentage van 6% hoger is dan het gerapporteerde percentage in de CSEW (2,66%) door de selectie van casussen die Tseloni et al. (2014) hebben gemaakt. In ons Nederlands onderzoek is het percentage geslaagd slachtofferschap relatief laag is. Slachtofferschap is een dichotome variabele (wel of niet slachtoffer van inbraak in het afgelopen jaar). Dichotome variabelen hebben zeer ruime betrouwbaarheidsintervallen en deze worden naarmate het slachtofferpercentage kleiner is relatief groter. Dit betekent dat de effecten in Nederland heel groot moeten zijn willen zij waargenomen worden.

Mogelijke verklaring III: Validiteit van de variabelen en data IVM

De data van de IVM waarmee wij onze analyses hebben uitgevoerd, betreffen deels niet opgeschoonde, ongecontroleerde data. Zo kwamen we bijvoorbeeld cases tegen waarbij respondenten aangeven dat zij in het afgelopen jaar slachtoffer geworden zijn van woninginbraak en bij de vraag naar het aantal keer dat zij slachtoffer geworden zijn aangeven dat dit 0 keer was. Ook geeft bijvoorbeeld een groter dan verwacht percentage kamerbewoners aan dat zij in een koopwoning wonen. De wijze van afname van de vragenlijst, namelijk bij het merendeel van de respondenten digitaal en schriftelijk³⁵, is hier mogelijk debet aan. Als respondenten de vraag niet goed begrepen of ingevuld hebben, dan kan dit door deze wijze van bevraging niet geverifieerd worden. Een vergelijkbaar probleem doet zich voor met variabelen over de huishoudsamenstelling. Respondenten gaven bijvoorbeeld aan dat hun huishouden uit 2 personen bestaat, waarvan 4

Noot 34 De resultaten van Tseloni et al. (2014) hebben betrekking op een selectie van 37.416 huishoudens. Onder deze huishoudens is het percentage gerapporteerd slachtofferschap 6,0%. In de gehele steekproefpopulatie ligt dit percentage lager, namelijk 2,66%. Tseloni et al. (2014) gaan niet in op dit verschil. We veronderstellen dat dit te maken heeft met het werkbestand dat is samengesteld. Zij geven bijvoorbeeld aan dat niet alle huishoudens die slachtoffer zijn geworden van woninginbraak de module met vragen over de preventiemiddelen hebben beantwoord.

Noot 35 Bij de afname van de IVM bestond nog de mogelijkheid tot telefonische afname van de vragenlijst na schriftelijk en telefonisch rappel om de vragenlijst digitaal of schriftelijk in te vullen, Sinds de omzetting naar de huidige veiligheidsmonitor (2012) is dit niet meer mogelijk. De vragenlijst kan alleen digitaal of schriftelijk worden ingevuld.

onder de 15 jaar. De problemen met de variabele huishoudsamenstelling zijn opgelost door de juiste gegevens over huishoudsamenstelling uit het bestand Integraal Huishoudinkomen te gebruiken. Voor de andere variabelen hadden we geen controle hierop.

Mogelijke verklaring IV: Kwaliteit van de respons

Uit de beschrijvende statistieken blijkt dat respondenten uit de onderste inkomensklassen – die in mindere mate preventiemiddelen in en om de woning hebben (zie 5.2) - zijn ondervertegenwoordigd. Hierdoor zijn de resultaten voor deze groep respondenten minder betrouwbaar. Dit bemoeilijkt de interpretatie van het verband tussen inkomensklasse, preventie en slachtofferschap. Als de groep die geen preventiemiddelen hebben (deels) niet heeft deelgenomen aan de IVM, kan dit verband niet of moeilijker worden aangetoond.

Mogelijke verklaring V: Het onderzoeksdesign van de onderhavige studie

De literatuur leert dat de relatie tussen slachtofferschap van woninginbraak en preventiemiddelen complex is. Er is onder meer sprake van een interactie tussen eigenschappen van de woning zelf, eigenschappen van de omgeving van de woning en eigenschappen van de bewoner. (Vandeviver, Van Daele, Christiaensen, Dormaels, 2012). Wie slachtofferschap en preventie van woninginbraak - zonder risico van foutieve oorzaak-gevolgrelaties - wil onderzoeken moet een onderzoeksdesign gebruiken dat recht doet aan deze complexiteit. Mogelijk is het design van de huidige studie, de SPF-aanpak van Tseloni toegepast op de data van de IVM, niet verfijnd genoeg. Zo ontbreekt een bron van (quasi-) experimentele variatie, waardoor het onmogelijk was om te controleren voor de vele aspecten die een rol spelen bij woninginbraak, maar die in de data van de VM ontbreken.

5.2 Preventiekloven

Het was de bedoeling om de preventiekloven (multivariaat) te onderzoeken door te kijken naar de samenhang tussen preventiemiddelen en slachtofferschap in verschillende bevolkingsgroepen die zich meer of minder beschermen en/of die in meer of minder mate slachtoffer worden. Omdat we echter met behulp van de SPF geen beschermend effect vonden van preventiemiddelen was het ook niet mogelijk om de SPF als maat voor de bescherming in de een analysemodel op te nemen. We hebben er daarom voor gekozen om de hypothese univariaat te toetsen. Dit is volgens ons gerechtvaardigd, omdat we dan kijken naar of bepaalde groepen meer of minder slachtoffer worden en/of meer of minder preventiemiddelen hebben zonder een verband te leggen tussen preventiemiddelen en slachtofferschap. Dit heeft de beperking dat we dus geen uitspraken kunnen doen over de vraag of bepaalde bevolkingsgroepen beter beschermd worden door de inzet van preventiemiddelen dan andere.

Met betrekking tot slachtofferschap kunnen we op basis van de data in de IVM over de periode 2009-2011 de volgende hypothesen bevestigen:

- Bewoners van huurwoningen zijn vaker slachtoffer van woninginbraak dan bewoners van koopwoningen.
- Jonge respondenten (leeftijd 15 tot 24 jaar) worden vaker slachtoffer dan oudere respondenten. Voor deze hypothesen merken we op dat we geen goede operationalisatie konden maken van 'jonge' huishoudens. Op basis van de IVM weten we de leeftijd van de respondent, maar kunnen we geen uitspraken doen over of het huishouden alleen bestaat uit jongeren en jongvolwassenen. We hebben de leeftijd van de respondent als indicator gebruikt.

Voor de volgende hypothesen met betrekking tot slachtofferschap vinden we *geen bewijs* in de IVM:

- Huishoudens met een lage SES zijn vaker slachtoffer van woninginbraak dan huishoudens met een hoge SES. Zoals we eerder opmerkten zijn de laagste SES groepen echter ondervertegenwoordigd in dit onderzoek. Om deze doelgroep te bereiken is ander type onderzoek dan met behulp van schriftelijke en digitale vragenlijsten nodig.
- Alleenstaande ouders zijn vaker slachtoffer van woninginbraak dan andere type huishoudens.
- Studenten zijn vaker slachtoffer van woninginbraak dan niet-studenten.

Er bleek ook een verband te bestaan tussen woningtype en slachtofferschap woninginbraak. Dit verband was echter tegengesteld aan het volgens Budd (1999) verwachte verband. Uit de data van de IVM bleek dat bewoners van vrijstaande huizen vaker slachtoffer worden dan bewoners van rijtjeshuizen en flats. Mogelijke verklaring hiervoor is de flats waar het bij Budd om gaat voornamelijk 'council flats' zijn waarin bijvoorbeeld de werkloosheid zeer hoog is (zie ook Budd, 2001). Op basis van de gegevens in de IVM kunnen wij geen onderscheid maken tussen sociale huur en particuliere huur. Wat betekent dat we deze hypothese op basis van de gegevens in de IVM eigenlijk niet goed konden toetsen.

Voor de hypothesen over de aanwezigheid van preventiemiddelen in en om de woning vinden we in de IVM wel bewijs.

- Huishoudens in midden - en hoge SES klassen hebben in de jaren 2009-2011 meer preventiemiddelen tegen woninginbraak dan huishoudens in lage SES klassen.
- Bewoners van huurwoningen hebben minder preventiemiddelen dan bewoners van koopwoningen.

Op basis van de door ons toegepaste methode met SPF's kan geen goed antwoord worden gegeven op de hoofdvraag van het onderzoek: Wat kan op basis van de (historische) data van de Veiligheidsmonitor worden gezegd over de samenhang tussen (I) het slachtofferschap van een delict, (II) de mate waarin burgers, gemeenten en politie preventieve maatregelen nemen om dat te voorkomen en (III) geografische, demografische en sociaaleconomische kenmerken van burgers. De Veiligheidsmonitor is niet voor dit doel opgesteld en de data doen daarom geen recht aan de complexe relaties tussen preventie en slachtofferschap.

5.3 Discussie

Het doel van dit onderzoek was het uitvoeren van secundaire analyses op de omvangrijke dataset van de Veiligheidsmonitor om te bezien of deze data - meer dan tot nu toe - benut kunnen worden de ontwikkeling van beleid op het terrein van veiligheid en criminaliteitsbestrijding. Op basis van de Veiligheidsmonitor worden jaarlijkse beschrijvende rapportages op landelijk en lokaal niveau over de beleving van veiligheid en slachtofferschap gepresenteerd. Deze rapportages geven een goed beeld van de mate van slachtofferschap, de beleving van veiligheid en de mate waarin

huishoudens preventiemiddelen inzetten³⁶. De aanname was dat de data meer en beter benut kunnen worden om ook verbanden en samenhang tussen slachtofferschap en preventie te onderzoeken. We hebben dit in dit onderzoek geprobeerd te doen voor slachtofferschap van woninginbraak en het resultaat viel ons niet mee.

Beperking van het onderhavige onderzoek is dat het ontbreekt aan een onderzoeksdesign waarin gebruik wordt van quasi-experimentele variatie. Mogelijk zijn er andere designs en/of methoden waarmee wel betekenisvolle, dat wil zeggen zonder kans op foutieve oorzaak-gevolg relaties, secundaire analyses mogelijk zijn met de data van de VM, eventueel aangevuld met microdata van de het CBS. Ondanks deze beperking rechtvaardigen de onderzoeksbevindingen van deze studie de vraag of de data geschikt zijn voor dergelijke analyses. Om een interveniërend effect van preventiemiddelen op slachtofferschap te onderzoeken, is het nodig dat het onderscheid gemaakt kan worden tussen een poging tot inbraak en daadwerkelijk slachtofferschap. Dit onderscheid is in de huidige Veiligheidsmonitor niet meer te maken. Dit betekent dat in de meeste recente data van de Veiligheidsmonitor het verband tussen preventiemiddelen en geslaagd slachtofferschap al helemaal niet te onderzoeken is.

Verder is het voor het onderzoeken van een interveniërend effect nodig om te weten wanneer huishoudens preventiemiddelen hebben ingezet of gebruikt: voor of nadat ze slachtoffer werden. Dit onderscheid was niet mogelijk op basis van de IVM en ook in de huidige Veiligheidsmonitor is dit onderscheid niet mogelijk. Het zijn zo maar wat belemmerende voorbeelden waar we in dit onderzoek tegenaan liepen, maar deze voorbeelden lijken indicatief voor een groter en fundamentele kwestie.

Bij de in de afgelopen decennia doorgevoerde wijzigingen in de verschillende versies van de Veiligheidsmonitor, is vooral rekening gehouden met het doel de indicatoren voor slachtofferschap en veiligheid (de data) meer bruikbaar te maken voor lokale overheden en de resultaten op lokaal en landelijk niveau over de verschillende jaren te kunnen vergelijken. De lengte van de vragenlijst was daarbij een belangrijk aandachtspunt.

Op basis van dit onderzoek stellen we vast dat er vragen zijn geschrapt of gewijzigd die het nu onmogelijk maken om bepaalde verbanden te onderzoeken. We hebben dit specifiek onderzocht voor woninginbraak maar het zelfde geldt naar alle waarschijnlijkheid ook voor de andere delicten. Dit is geen probleem als de Veiligheidsmonitor vooral wordt benut voor beschrijvende statistiek: neemt een delict toe of neemt het af, neemt preventie bereidheid toe of af ... dat soort eenvoudige vragen is met de Veiligheidsmonitor (nog steeds) goed te beantwoorden.

Maar als men de data in de Veiligheidsmonitor wil benutten voor het analyseren van (interveniërende) verbanden tussen bijvoorbeeld preventiemiddelen en slachtofferschap – de vraag dus ‘werkt het wel (of niet)’? - dan is het nodig om de vragenlijst aan te passen. In het kader van dit onderzoek moet bijvoorbeeld het onderscheid tussen poging en daadwerkelijk slachtofferschap duidelijk gevraagd worden, maar moet bijvoorbeeld ook de vraagstelling over de preventiemiddelen (aanwezig ten tijde van het incident en meer specifiek) worden aangepast.

Noot 36 En nog veel meer data die hier minder relevant zijn (denk aan ‘tevredenheid over politie’, ‘aangifte bereidheid’).

Breder geformuleerd gaat het om een vrij existentiële vraag: waartoe dient de Veiligheidsmonitor? Willen we dit instrument gebruiken als thermometer (neemt 'iets' toe of neemt het af?) en/of als een instrument dat zou moeten bijdragen aan de beantwoording van evaluatieve vragen: wat werkt wel en wat werkt niet? Deze doelen stellen verschillende eisen aan de Veiligheidsmonitor.

Los van deze keuze kunnen we op grond van dit onderzoek sowieso al stellen dat de vragenlijst van de Veiligheidsmonitor zeker enig restauratiewerk behoeft. Naast het aanpassen van de vragen, kan er bijvoorbeeld gedacht worden om onder een deel van de respondenten (bijvoorbeeld 5.000) een kwalitatief hoogwaardiger vragenlijst af te nemen, waar meer de diepte ingegaan kan worden. Niet alleen de vragenlijst baart enige zorg, dit geldt ook voor de respons. Zo is een vrij acuut aandachtspunt dat de lage SES groepen ondervertegenwoordigd zijn. Deze groepen zijn moeilijk te bereiken voor dit type survey onderzoek. Daarvoor zouden andere methoden moeten worden ingezet.

Literatuur

- Armitage, R. (2014) *Crime Prevention Through Environmental Design*. Stage: Proof.
- Budd, T. (1999) Burglary of Domestic Dwellings: Findings from the British Crime Survey. *Publication from British Crime Survey Issue 4/99*.
- Budd, T. (2001) Burglary: Practical Messages from the British Crime Prevention Survey. *Briefing Note 5/01*. Policing and Reducing Crime Unit of the Home Office.
- Burik, van, A., Overbeeke, van, R. & Soomeren, P. (1991) *Modus Operandi Woninginbraak: Eindrapportage Daderonderzoek*. Amsterdam: DSP-groep.
- Catalano, S. (2010) National Crime Victimization Survey: Victimization During Household Burglary. *Special Report U.S. Department of Justice*.
- Centraal Economisch Plan 2014*. Centraal Planbureau, Den Haag, 2014.
- Crowe, T. D. (1991) *Crime Prevention Through Environmental Design*. Woburn, MA: Butterworth-Heinemann.
- Doeschot, ten, F. & Visser, G. (2014) *Is er leven na de methodebreuk? Praktijkervaringen met alternatieve vergelijkingsmethoden voor de Veiligheidsmonitor*. I&O Research.
- Dijk, J.J.M. van & Steinmetz, C.H.D. (1979) *De WODC-slachtofferenquêtes 1974-1979*. 's-Gravenhage: Staatsuitgeverij (13).
- Dijk, van, J.J.M. (2012) *Deuren op slot. Naar een verklaring voor de internationale daling van criminaliteit*. Justitiële verkenningen 2012/07.
- Dijk, van, J.J.M. (2012) *Closing the Doors*. Stockholm Prizewinners Lecture 2012.
- Farrell, G., Tseloni, A. & Tilley, N. (2011). The effectiveness of vehicle security devices and their role in the crime drop. *Criminology and Criminal Justice, An International Journal* 13(1), 21-35.
- Gately, N., Fleming, J., McGinty, N., & Scott, A. (2014) The 'oldest tricks in the book' don't work! Reports of burglary by DUMA detainees in Western Australia. *Trends and Issues in Crime & Criminal Justice (No. 489)*. Canberra: Australian Institute of Criminology.
- Handel, van den, C., Nauta, O., Soomeren, van, P. & Amersfoort, van, P. (2009) *Hoe doen ze het toch? Modus Operandi Woninginbraak. Eindrapportage*. Amsterdam: DSP-groep.

Hirschfield, A., Newton, A. D. & Rogerson, M. (2010) Linking Burglary and Target Hardening at the Property Level: New Insights Into Victimization and Burglary Protection. *Criminal Justice Policy Review*, 21 (3), 319-337. ISSN 0887-4034.

Korthals Altes, H.J., Mölck, J. & Soomeren, van, P. (1998). Fasten your seat-belts please, Politiekeurmerk Veilig Wonen. Ready for take-off? Amsterdam: Van Dijk en Soomeren.

Kesteren, J. van, P. Mayhew & P. Nieuwbeerta (2000) Criminal victimisation in seventeen industrialised countries, Den Haag: WODC.

Klein Haneveld, R.K., Boes, S. & Kop, N. (2012) *Woninginbraken. Een onderzoek naar het fenomeen woninginbraken en mogelijk aanpak hiertegen*. Apeldoorn: Politieacademie.

Korthals Altes, H.J. (1989) *Eindrapportage modus operandi onderzoek woninginbraken (deel A: onderzoeksresultaten)*. 's Gravenhage. Landelijk Bureau Voorkoming Misdrijven.

Lamet, W. & Wittebrood, K. (2009) *Gevolgen van misdrijven voor slachtoffers*. Den Haag. SCP.

Lauritsen, J.L. & Rezey, M.L. (2013) *Measuring the prevalence of crime with the National Crime Victimization Survey*. US Department of Justice. Bureau of Justice.

Nauta, O. (2004) *De effectiviteit van het politiekeurmerk Veilig Wonen*. Amsterdam: DSP-groep.

Pascoe, T. (1998) *Predicting the targets of household burglars – developing risk-bases models from a case study of recent experience in Redditch*. United Kingdom, PhD Thesis.

Pease, K. & Gill, M. (2011) *Home security and place design: some evidence and its policy implications*. Leicester: Perpetuity Group.

Tilley, N., Tseloni, A. & Farrell, G. (2011) Income Disparities of Burglary Risk: Security Availability during Crime Drop. *British Journal of Criminology*, 51, 296-313.

Tilley, N., Thompson, R., Farrell, G., Grove, L. & Tseloni, A. (2015) Do burglar alarms increase burglary risk? A counter-intuitive finding and possible explanations. *Crime Prevention and Community Safety: An international Journal*, 17(1). Open access: bit.ly/1Ew66v6

Tseloni, A. & Pease, K. (2014) Area and individual differences in personal crime victimization incidence: The role of individual, lifestyle/routine activities and contextual predictors. *International Review of Victimology*, 1-27.

Tseloni, A., Thompson, R., Grove, L., Tilley, N. & Farrell, G. (2014) The Effectiveness of Burglary Security Devices. *Security Journal*, 1-19.

Vandeviver, C. & Dale, van, S. (2012) *De rol van omgevingsfactoren in de selectie van geschikte doelenwitten van woninginbraak*. In: Diefstal in woningen, Bijdragen voor een geïntegreerde beheersing vanuit beleid, praktijk en wetenschap. Antwerpen/Apeldoorn, 73-89.

Van Dijk, Van Soomeren en partners (1998). Niet zeuren, maar keuren. De implementatie van het Politiekeurmerk Veilig Wonen. Amsterdam: Van Dijk, van Soomeren en partners.

Veiligheidsmonitor 2014. Centraal Bureau voor de Statistiek. Den Haag, 2014.

Vollaard, B. & Ours, van, J.C. (2011) Does Regulation of Built-in Security Reduce Crime? Evidence from a Natural Experiment. *The Economic Journal*, Volume 121, Issues 552, 485-504.

Walters, J.H., Moore, A. & Berzofsky, M. (2013) *Household burglary, 1994-2011*. US Department of Justice: Bureau of Justice.

Willemse, H.M., Eijken, A.W.M. & van Dijk, T.J. (1994) *Preventie verlaagt risico: extra sloten zijn het meest effectief*, SEC, 8, 1994.

Wittebrood, K. (2006) *Slachtoffers van criminaliteit*. Den Haag: SCP.

Zhang, L., Messner, S.F. & Liu, J. (2007) A Multilevel Analysis of the Risk of Household Burglary in the City of Tianjin, China. *British Journal of Criminology*, 47, 918-937.

Bijlagen

Bijlage 1 Begeleidingscommissie

prof. dr. J.J.M. van Dijk (voorzitter, Tilburg University)
drs. O.L. Hendriks (projectbegeleider, WODC)
dr. K. Wittebrood (Sociaal en Cultureel Planbureau)
dr. B.A. Vollaard (Tilburg University)
mr. drs. J. de Waard (Ministerie van Veiligheid en Justitie, Directie rechtshandhaving en Criminaliteitsbestrijding)
dr. L.T.M. Rekers-Mombarg (RUG – GION onderwijs/onderzoek)
Dhr. D. Meuldijk (Bureau Veiligheidsmonitor)

Bijlage 2 Wijzigingen vragenlijst

In deze bijlage gaan we in op wijzigingen tussen de IVM en de VM in vraagstelling van de variabelen die slachtofferschap woninginbraak en preventiemiddelen meten.

Slachtofferschap woninginbraak

De volgende wijzigingen deden zich voor in de operationalisatie van slachtofferschap woninginbraak:

Slachtofferschap woninginbraak in de afgelopen 5 jaar:

- 2008 tot en met 2011 (IVM):
In de edities 2008 tot en met 2011 zijn slachtofferschap van poging tot inbraak en daadwerkelijke inbraak in de afgelopen 5 jaar in afzonderlijke vragen bevroegd. Hierdoor is het voor deze periode mogelijk het onderscheid tussen beide te maken.
- 2012 en 2013 (VM):
In 2012 en 2013 zijn poging tot inbraak en daadwerkelijke inbraak in één vraag bevroegd en kan dit onderscheid niet gemaakt worden (alleen bij de laatste keer dat dit gebeurde wordt gevraagd of er daadwerkelijk iets is gestolen uit de woning).

Slachtofferschap woninginbraak in de afgelopen 12 maanden:

- 2008 tot en met 2011 (IVM):
In de edities 2008 tot en met 2011 is gevraagd of de laatste (poging tot) inbraak in de afgelopen 5 jaar nog dit jaar, vorig jaar of eerder heeft plaatsgevonden. Vervolgens wordt geïnformeerd naar welk jaar en welke maand dit gebeurde. Dezelfde vragen worden gesteld voor de voorlaatste keer dat sprake was van een (poging tot) inbraak in de afgelopen 5 jaar.
- 2012 en 2013 (VM):
In 2012 en 2013 is gevraagd Is er in de afgelopen 12 maanden ingebroken of een poging daartoe gedaan?

Aantal inbraken of pogingen daartoe in de afgelopen 12 maanden:

- 2008 tot en met 2011 (IVM):
In de edities 2008 tot en met 2011 is gevraagd hoe vaak men in de afgelopen 12 maanden slachtoffer is geworden van inbraak dan wel poging daartoe. Poging tot inbraak en daadwerkelijke inbraak zijn apart bevroegd.
- 2012 en 2013 (VM):
In de edities 2012 en 2013 is ook gevraagd hoe vaak men in de afgelopen 12 maanden slachtoffer geworden is van inbraak dan wel een poging daartoe. Poging tot inbraak en daadwerkelijke inbraak zijn echter in deze edities samen genomen in één vraag. Er is dus geen onderscheid tussen beide te maken.

Preventiemiddelen

Ook de vragen over preventie zijn flink gewijzigd in de verschillende edities van de Veiligheidsmonitor. De wijzigingen hebben zowel betrekking op de manier waarop de vraag gesteld is, als op de antwoordcategorieën. Hieronder noemen we voor iedere preventievariabele de wijzigingen:

Extra veiligheidssloten of grendels op buitendeuren

- *2008 (IVM):*
Vraag: Heeft uw woning extra veiligheidssloten of grendels op buitendeuren?
antwoordcategorieën: ja/nee/soms/niet van toepassing
- *2009, 2010, 2011 (IVM):*
Vraag: Heeft uw woning extra veiligheidssloten of grendels op buitendeuren?
antwoordcategorieën: ja/nee
Vraag: Kunt u aangeven hoe vaak hiervan gebruik gemaakt wordt?
antwoordcategorieën: (bijna) altijd, soms, (bijna) nooit, weet niet
- *2012 en 2013 (VM):*
Vraag: Heeft uw woning extra veiligheidssloten of grendels op buitendeuren?
antwoordcategorieën: ja/nee/geen antwoord

Luiken voor de ramen en/of deuren

- *2008 (IVM):*
Vraag: Heeft uw woning (rol)luiken voor ramen en/of deuren?
antwoordcategorieën: ja/nee/soms/niet van toepassing
- *2009, 2010, 2011 (IVM):*
Vraag: Heeft uw woning (rol)luiken voor ramen en/of deuren?
antwoordcategorieën: ja/nee
Vraag: Kunt u aangeven hoe vaak hiervan gebruik gemaakt wordt?
antwoordcategorieën: (bijna) altijd, soms, (bijna) nooit, weet niet
- *2012 en 2013 (VM):*
Vraag: Heeft uw woning (rol)luiken voor ramen en/of deuren?
antwoordcategorieën: ja/nee/geen antwoord

Buitenverlichting:

- *2008 (IVM):*
Vraag: Heeft uw woning buitenverlichting?
antwoordcategorieën: ja/nee/soms/niet van toepassing
- *2009, 2010, 2011 (IVM):*
Vraag: Heeft uw woning buitenverlichting?
antwoordcategorieën: ja/nee
Vraag: Kunt u aangeven hoe vaak hiervan gebruik gemaakt wordt?
antwoordcategorieën: (bijna) altijd, soms, (bijna) nooit, weet niet
- *2012 en 2013 (VM):*
Vraag: Heeft uw woning buitenverlichting?
antwoordcategorieën: ja/nee/geen antwoord

Alarminstallatie

- 2008 (IVM):
Vraag: Heeft uw woning een alarminstallatie?
antwoordcategorieën: ja/nee/soms/niet van toepassing
- 2009, 2010, 2011 (IVM):
Vraag: Heeft uw woning een alarminstallatie?
antwoordcategorieën: ja/nee
Vraag: Kunt u aangeven hoe vaak hiervan gebruik gemaakt wordt?
antwoordcategorieën: (bijna) altijd, soms, (bijna) nooit, weet niet
- 2012 en 2013 (VM):
Vraag: Heeft uw woning een alarminstallatie?
antwoordcategorieën: ja/nee/geen antwoord

's Avonds wanneer er niemand thuis is het licht laten branden

- 2008 (IVM):
Vraag: Ik laat 's avonds wanneer er niemand thuis is, meestal het licht laten branden.
antwoordcategorieën: ja/nee/soms/niet van toepassing
- 2009, 2010, 2011 (IVM):
Vraag: Ik laat 's avonds wanneer er niemand thuis is, het licht branden.
antwoordcategorieën: (bijna) altijd, soms, (bijna) nooit, weet niet
- 2012 en 2013 (VM):
Vraag: Ik laat 's avonds wanneer er niemand thuis is, het licht branden.
antwoordcategorieën: vaak, soms, zelden of nooit, niet van toepassing, weigert, weet niet

Conclusie

- Slachtofferschap woninginbraak: In 2012 en 2013 kan in de data geen onderscheid gemaakt worden tussen slachtofferschap van geslaagde woninginbraak en poging tot woninginbraak. Er is gevraagd: "Is er (...) wel eens in uw woning ingebroken of een poging daartoe gedaan?". In de jaren 2008 tot en met 2011 zijn geslaagde inbraak en poging tot inbraak in aparte vragen gesteld en kan dit onderscheid wel gemaakt worden. Omdat we in dit onderzoek kijken naar de samenhang met preventiemiddelen bij een geslaagde woninginbraak, is het essentieel dat we het onderscheid 'geslaagde woninginbraak' en 'poging tot woninginbraak'. Er kunnen namelijk meerdere redenen zijn waarom een poging niet is geslaagd:
 - er waren geen waardevolle spullen in huis;
 - de inbreker werd verhinderd of;
 - de preventiemiddelen die de bewoners getroffen hebben, hebben ervoor gezorgd dat de inbraak niet geslaagd is.
 - Alleen in het laatste geval is het aan de preventiemiddelen te danken dat het bij een poging tot inbraak is gebleven.
- Preventiemiddelen: In 2008 is de variabele over 's avonds het licht laten branden als er niemand thuis is nogal merkwaardige bevraagd³⁷. In 2008 kan deze variabele dan ook niet gebruikt worden in onze analyse.

Noot 37 In geval van "soms" ontstaat de combinatie "Soms laat ik meestal het licht branden".

Vanwege bovenstaande zijn de data van de jaargangen 2008, 2012 en 2013 niet bruikbaar in ons onderzoek en beperken we ons tot de data van de jaargangen 2009, 2010 en 2011.

Bijlage 3 Resultaten slachtofferschap poging tot inbraak

Slachtofferschap poging tot inbraak

Tabel B3.1 Aantal slachtoffers poging tot woninginbraak nog dit jaar, 2009-2011³⁸

Jaar	n	%
2009	1.701	1,4%
2010	379	1,4%
2011	1.994	1,4%
Totaal	4.074	1,4%

Tabel B3.2 Aantal keer slachtoffer poging tot woninginbraak, 2009-2011

Aantal keer	n	%
0	63	2%
1	2.874	71%
2	660	16%
3	233	6%
4	76	2%
5 keer of meer	105	3%
Totaal	4.074	100%

Tabel B3.3 Verband woningtype en slachtofferschap poging tot woninginbraak, 2009-2011

Woningtype	Slachtofferschap poging tot inbraak	
	n	%
Vrijstaande woning/bungalow	1.024	2%
Twee-onder-een-kap woning	576	1%
Tussenwoning in een rij	1.001	1%
Seniorenwoning/serviceflat/aanleunwoning	59	1%
Hoekwoning in een rij	577	2%
Flat minder dan vijf woonlagen	248	1%
Flat meer dan vijf woonlagen	98	1%
Bovenwoning	146	2%
Benedenwoning	99	2%
Op kamers	37	3%
Anders	187	2%
Totaal	4.052	1%

Noot 38 Omdat het kleine percentages betreft, ronden we in deze tabel af op één decimaal.

SPF's poging tot woninginbraak

Tabel B3.4 Aantal huishoudens, odd ratio's van woninginbraak naar enkelvoudige en combinatie van preventiemiddelen, SPF en kans op poging tot woninginbraak

	Totaal aantal huishoudens dat preventiemiddelen	Aantal slachtoffers poging woninginbraak	Odd ratio	SPF	Kans op geslaagde poging tot woninginbraak
no security	6797	375	0,64***		5,5%
B	14872	644	0,50***	1,27	4,3%
SLA	89	4	0,52	1,23	4,5%
LB	2318	112	0,56***	1,14	4,8%
SB	25671	1540	0,69***	0,92	6,0%
BT	30190	1846	0,71***	0,90	6,1%
LBT	6271	403	0,74***	0,86	6,4%
SL	798	53	0,77	0,83	6,6%
LA	29	2	0,80	0,80	6,9%
SLB	5708	397	0,80***	0,79	7,0%
S	7016	503	0,83***	0,77	7,2%
L	569	43	0,87	0,73	7,6%
LBAT	650	51	0,91	0,70	7,8%
T	6058	489	0,93	0,68	8,1%
BA	864	72	0,96	0,66	8,3%
LT	735	63	0,99	0,64	8,6%
SBT	98671	8808	1,03*	0,62	8,9%
SLBT	27742	2506	1,04	0,61	9,0%
A	165	15	1,05	0,61	9,1%
TA	225	21	1,08	0,59	9,3%
SBA	3577	349	1,13*	0,57	9,8%
SA	389	39	1,16	0,55	10,0%
BAT	2388	242	1,17*	0,54	10,1%
ST	11559	1203	1,20***	0,53	10,4%
SLBA	1138	124	1,26*	0,51	10,9%
SLT	1754	193	1,27*	0,50	11,0%
LBA	224	28	1,44	0,44	12,5%
SBAT	20873	3288	1,82***	0,35	15,8%
SLBAT	7151	1142	1,84***	0,35	16,0%
STA	974	165	1,95***	0,33	16,9%
SLAT	214	40	2,16***	0,30	18,7%
LAT	42	0	0,00	n.v.t.	
totaal	285721	24760			8,7%

S = extra veiligheidssloten of grendels op buitendeuren; L = (rol)luiken voor ramen en/of deuren; A = Alarminstallatie; B = Buitenverlichting; T = 's avonds wanneer er niemand thuis is het licht laten branden.

Bijlage 4 Berekening odd ratio en SPF

B1 Berekening odd ratio

Voorbeeld 1 Odd ratio: De formule van de odd ratio voor de situatie waarin *geen enkel preventiemiddel* tegen woninginbraak aanwezig is:

$$\text{Odd ratio} = \frac{(\#h_{(\text{ingebroken en geen preventie})} / \#h_{(\text{ingebroken})})}{(\#h_{(\text{geen preventie})} / \#h_{(\text{totaal})})}$$

waarbij:

$\#h_{(\text{ingebroken en geen preventie})}$ = totaal aantal huishoudens waarbij is ingebroken **en** waar geen preventiemiddelen aanwezig zijn

$\#h_{(\text{ingebroken})}$ = totaal aantal huishoudens waarbij is ingebroken

$\#h_{(\text{geen preventie})}$ = totaal aantal huishoudens dat geen enkel preventiemiddel heeft

$\#h_{(\text{totaal})}$ = totaal aantal huishoudens in het onderzoek

Voorbeeld 2 Odd ratio: de formule van de odd ratio voor de situatie waarin de preventiemiddelen *buitenverlichting en alarminstallatie* tegen woninginbraak aanwezig zijn:

$$\text{Odd ratio} = \frac{(\#h_{(\text{ingebroken en buitenverlichting en alarminstallatie})} / \#h_{(\text{ingebroken})})}{(\#h_{(\text{buitenverlichting en alarminstallatie})} / \#h_{(\text{totaal})})}$$

waarbij:

$\#h_{(\text{ingebroken en buitenverlichting en alarminstallatie})}$ = totaal aantal huishoudens waarbij is ingebroken **en** waar de preventiemiddelen buitenverlichting en alarminstallatie aanwezig zijn

$\#h_{(\text{ingebroken})}$ = totaal aantal huishoudens waarbij is ingebroken

$\#h_{(\text{buitenverlichting en alarminstallatie})}$ = totaal aantal huishoudens dat de preventiemiddelen buitenverlichting en alarminstallatie hebben

$\#h_{(\text{totaal})}$ = totaal aantal huishoudens in het onderzoek

B2 Berekening SPF

De SPF wordt berekend door bovenstaande odd ratio's tegen elkaar af te zetten. Huishoudens waarin preventiemiddelen aanwezig zijn worden hierdoor vergeleken met huishoudens waarin geen enkel preventiemiddel aanwezig is.

Voorbeeld SPF: de formule voor het berekenen van de SPF van de combinatie van de preventiemiddelen *buitenverlichting en alarminstallatie*:

$$\text{SPF} = \frac{\text{odd ratio}_{(\text{geen preventie})}}{\text{odd ratio}_{(\text{buitenverlichting en alarminstallatie})}}$$

waarbij:

$\text{odd ratio}_{(\text{geen preventie})}$ = odd ratio voor de situatie waarin geen preventiemiddelen aangebracht zijn

$\text{odd ratio}_{(\text{buitenverlichting en alarminstallatie})}$ = odd ratio voor de situatie waarin buitenverlichting en alarminstallatie als preventiemiddelen aangebracht zijn

Bijlage 5 Beschrijvende statistiek

In deze bijlage staat de beschrijvende statistiek van de variabelen die onderdeel uitmaken van onze analyses. We merken op dat de totale aantallen huishoudens in onderstaande frequentietabellen kunnen verschillen van de totale aantallen huishoudens in de originele databestanden van de IVM. Dit komt doordat we de antwoordcategorieën 'weet niet', 'wil niet zeggen' en 'missings' in onderstaande tabellen buiten beschouwing hebben gelaten. Verder zijn de uitkomsten in onderstaande frequentietabellen niet 1-op-1 te vergelijken met de uitkomsten in de drie CBS-publicaties van de IVM, doordat wij geen wegingsfactoren hebben toegepast.

Afhankelijke variabelen

Slachtofferschap woninginbraak

Jaarlijks is 1,0% van de huishoudens slachtoffer van woninginbraak. Dit percentage is constant over de drie meetjaren heen.

Tabel B5.1 Slachtofferschap geslaagde woninginbraak nog dit jaar, 2009-2011³⁹

Jaar	n	% van het totale aantal huishoudens
2009	1.162	1,0%
2010	266	1,0%
2011	1.492	1,1%
Totaal	2.920	1,0%

Aantal keer slachtoffer woninginbraak

Bij ruim driekwart van de 2.920 huishoudens beperkte het aantal keren dat zij slachtoffer werden van een geslaagde woninginbraak zich tot 1 keer.⁴⁰

Tabel B5.2 Aantal keer slachtoffer geslaagde woninginbraak, 2009-2011

Aantal keer	n	%
0	48	2%
1	2.204	77%
2	393	14%
3	118	4%
4	35	1%
5 of meer keer	50	2%
Totaal	2.920	100%

Noot 39 Omdat het kleine percentages betreft, ronden we in deze tabel af op één decimaal.

Noot 40 Opvallend is dat na selectie op de variabele slachtoffer woninginbraak desondanks 48 respondenten aangeven nul keer slachtoffer zijn geworden. Dit is een fout in het databestand van de IVM. Het aantal op het totaal is verwaarloosbaar maar bij verdere analyses moet hiermee wel rekening gehouden worden.

Aantal aanwezige preventiemiddelen

Bijna alle huishoudens hebben minimaal één preventiemiddel (98%).

Tabel B5.3 Aantal aanwezige preventiemiddelen per huishouden, 2009-2011

Aantal	n	%
0	6.797	2%
1	28.680	10%
2	72.778	25%
3	119.698	42%
4	50.617	18%
5	7.151	3%
Totaal	285.721	100%

Onafhankelijke variabelen

Sociaal economische Status

Als indicator voor SES namen we het besteedbaar huishoudeninkomen. Dit is het bruto inkomen verminderd met betaalde inkomensoverdrachten, premies inkomensverzekeringen, premies ziektekostenverzekering en belastingen op inkomen en vermogen. In onderstaande tabel zijn percentielgroepen van besteedbaar huishoudinkomen weergegeven.

Opvallend is de oververtegenwoordiging van huishoudens in de hoogste percentielgroepen en de ondervertegenwoordiging van huishoudens in de laagste percentielgroepen.

Tabel B5.4 Percentielgroepen besteedbaar huishoudinkomen, 2009-2011

Percentielgroepen besteedbaar huishoudinkomen	n	%	Gemiddelde	Standaarddeviatie
1-10%	11.442	4%	4.111	29.567
11-20%	13.528	5%	15.168	1.063
21-30%	17.780	6%	18.707	1.009
31-40%	23.474	8%	22.367	1.079
41-50%	28.493	10%	26.399	1.294
51-60%	32.578	11%	31.219	1.478
61-70%	35.334	12%	36.581	1.654
71-80%	38.942	14%	43.107	2.182
81-90%	42.675	15%	52.762	3.651
91-100%	40.593	14%	83.149	38.472
Totaal	284.839	100%	40.294	26.540

Woningtype

Koop- of huurwoning

Driekwart van de huishoudens woont in een koopwoning.

Tabel B5.5 Woningtype en koop/huurwoning huishoudens IVM 2009-2011

Koop- of huurwoning	n	%
Koopwoning	210.305	74%
Huurwoning	73.188	26%
Totaal	283.493	100%

Woningtype: vrijstaand versus rijtjeshuizen en flats

Ruim een kwart van de respondenten woont in een tussenwoning in een rij (27%). Daarnaast woont een groot deel in een vrijstaande woning (22%) of een twee-onder-een-kapwoning (18%). De overige woningtypen worden in aanzienlijk mindere mate bewoond door de respondenten.

Tabel B5.6 Woningtype en koop/huurwoning huishoudens IVM 2009-2011

Woningtype * koop/huurwoning	n	%
Vrijstaande woning/bungalow	63.544	22%
Twee-onder-een-kap woning	50.526	18%
Tussenwoning in een rij	76.788	27%
Seniorenwoning/serviceflat/aanleunwoning	6.605	2%
Hoekwoning in een rij	33.678	12%
Flat minder dan vijf woonlagen	18.510	7%
Flat meer dan vijf woonlagen	9.777	3%
Bovenwoning	7.208	3%
Benedenwoning	4.248	1%
Op kamers	1.240	0%
Anders	11.369	4%
Totaal	283.493	100%

Type huishouden

Jong versus oud

10% van de respondenten is tussen de 15 en 24 jaar. Het gaat om 27.457 respondenten. De leeftijd van de respondent gebruiken we in het onderzoek als indicator van of het een jong huishouden betreft.

Tabel B5.7 Respondenten per leeftijdscategorie

Leeftijdscategorie	n	%
15-24 jaar	27.457	10%
24-65 jaar	201.007	70%
>65 jaar	57.257	20%
Totaal	285.721	100%

Studeren versus niet studerend

Aan de hand van de belangrijkste inkomstenbron bepalen we of een respondent studerend is.

Volgens onderstaande tabel studeert 1% van de respondenten.

Tabel B5.8 Belangrijkste inkomstenbron IVM 2009-2011

Belangrijkste inkomensbron	n	%
Loon werknemer	129.174	45%
Loon ambtenaar	22.940	8%
Loon directeur-grotaandeelhouder	6.219	2%
Overig inkomen uit arbeid	600	0%
Inkomen uit eigen onderneming	35.468	12%
Inkomen uit vermogen	1.446	1%
Werkloosheidsuitkering	2.477	1%
Arbeidsongeschiktheidsuitkering	7.938	3%
Pensioen	70.255	25%
Bijstand	4.789	2%
Overige sociale voorziening	1.304	0%
Studiefinanciering	1.912	1%
Overig	317	0%
Zonder inkomen	602	0%
Totaal	285.721	100%

Alleenstaande ouderhuishoudens versus overige huishoudens

Op basis van de variabele 'Samenstelling huishouden' is bepaald of er sprake is van een eenouderhuishouden. 13.037 huishoudens konden als eenouderhuishouden worden aangemerkt (1%).

Tabel B5.9 Samenstelling huishouden IVM 2009-2011

Type huishouden	n	%
Eenpersoonshuishouden	50.693	18%
Eenouder, alleen kinderen <18	5.357	2%
Eenouder, kinderen <18 en 18+	1.645	1%
Eenouder, alleen kinderen 18+	6.035	2%
Paar, zonder kinderen	109.555	39%
Paar, alleen kinderen <18	65.181	23%
Paar, kinderen <18 en 18+	15.722	6%
Paar, alleen kinderen 18+	29.015	10%
Totaal	283.203	100%

Bijlage 6 Odd ratio's en SPF's: aanwezigheid preventiemiddelen

Tabel B6.1 Aantal huishoudens, odd ratio's van woninginbraak naar enkelvoudige en combinatie van preventiemiddelen, SPF en kans op woninginbraak

	Totaal aantal huishoudens dat preventiemiddelen heeft genomen	Aantal slachtoffers geslaagde woninginbraak	Odd ratio	SPF	Kans op geslaagde woninginbraak
no security	6.797	78	1,12		1,1%
LBA	224	1	0,44	2,57	0,4%
SL	798	5	0,61	1,83	0,6%
B	14.872	109	0,72***	1,57	0,7%
LB	2.318	17	0,72	1,56	0,7%
SLB	5.708	42	0,72*	1,56	0,7%
SB	25.671	199	0,76***	1,48	0,8%
SBA	3.577	28	0,77	1,47	0,8%
SLBT	27.742	225	0,79***	1,41	0,8%
SLBA	1.138	10	0,86	1,31	0,9%
BA	864	8	0,91	1,24	0,9%
BT	30.190	282	0,91	1,23	0,9%
LBT	6.271	60	0,94	1,20	1,0%
SBT	98.671	971	0,96	1,17	1,0%
LT	735	8	1,07	1,05	1,1%
ST	11.559	135	1,14	0,98	1,2%
BAT	2.388	29	1,19	0,94	1,2%
S	7.016	86	1,20	0,94	1,2%
SA	389	5	1,26	0,89	1,3%
L	569	8	1,38	0,82	1,4%
T	6.058	89	1,44***	0,78	1,5%
SBAT	20.873	322	1,51***	0,74	1,5%
SLBAT	7.151	115	1,57**	0,71	1,6%
LBAT	650	11	1,66	0,68	1,7%
A	165	3	1,78	0,63	1,8%
SLT	1.754	37	2,06***	0,54	2,1%
SLA	89	2	2,20	0,51	2,2%
SLAT	214	5	2,29	0,49	2,3%
STA	974	23	2,31***	0,49	2,4%
LAT	42	1	2,33	0,48	2,4%
TA	225	6	2,61*	0,43	2,7%
LA	29	0	0,00	n.v.t.	0,0%
totaal	285.721	2.920			1,0%

* 0.05 > p ≥ 0.01; ** p < 0.01; *** p < .001 S = extra veiligheidssloten of grendels op buitendeuren; L = (rol)luiken voor ramen en/of deuren; A = Alarminstallatie; B = Buitenverlichting; T = 's avonds wanneer er niemand thuis is het licht laten branden.

Bijlage 7 Odd ratio's en SPF's: gebruik preventiemiddelen

Tabel B7.1 Aantal huishoudens dat preventiemiddel gebruikt, odd ratio's van woninginbraak naar enkelvoudige en combinatie van preventiemiddelen, SPF en kans op woninginbraak

	Totaal aantal huishoudens dat preventiemiddelen gebruikt	Aantal slachtoffers geslaagde woninginbraak	Odd ratio	SPF	Kans op geslaagde woninginbraak
no security	26.554	258	0,95*		1,0%
LBAT	263	1	0,37	2,56	0,4%
A	468	3	0,63	1,52	0,6%
LB	2.630	17	0,63	1,50	0,6%
BA	889	6	0,66	1,44	0,7%
SLBT	13.998	107	0,75**	1,27	0,8%
B	21.817	176	0,79**	1,20	0,8%
SL	3.981	34	0,83	1,14	0,9%
SB	34.217	294	0,84**	1,13	0,9%
L	2.148	19	0,86	1,10	0,9%
SLB	6.650	59	0,87	1,10	0,9%
BT	18.977	182	0,94	1,01	1,0%
LT	1.178	12	0,99	0,95	1,0%
SBT	56.679	581	1,00	0,95	1,0%
ST	17.159	183	1,04	0,91	1,1%
TA	271	3	1,08	0,88	1,1%
SLT	3.339	37	1,08	0,88	1,1%
S	24.379	271	1,08	0,87	1,1%
LBT	3.243	39	1,17	0,81	1,2%
SBA	5.001	61	1,19	0,80	1,2%
T	9.589	118	1,20	0,79	1,2%
LAT	71	1	1,37	0,69	1,4%
SLA	353	5	1,38	0,69	1,4%
SLBA	1.405	20	1,39	0,68	1,4%
SA	1.446	22	1,48	0,64	1,5%
SLAT	323	5	1,51	0,63	1,5%
SBAT	11.125	184	1,61***	0,59	1,7%
BAT	1.143	19	1,62*	0,58	1,7%
STA	1.301	24	1,80*	0,53	1,8%
SLBAT	3.373	66	1,91***	0,50	2,0%
LBA	176	4	2,22	0,43	2,3%
LA	78	0	0,00	n.v.t.	0,0%
totaal	274.224	2.811			1,0%

* 0.05 > p ≥ 0.01; ** p < 0.01; *** p < 0.001 S = extra veiligheidsloten of grendels op buitendeuren; L = (rol)luiken voor ramen en/of deuren; A = Alarminstallatie; B = Buitenverlichting; T = 's avonds wanneer er niemand thuis is het licht laten branden.